Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda" 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434 0237
(201) 434 0807
з Ню Йорку (212) 227 4125
УНСоюз (201) 451 2200
з Ню Йорку (212) 227 5250

РІК XC. Ч. 84. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ТРАВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 5, 1983 No. 84. VOL. XC.

У Філядельфії відзначено 40-річчя Української Дивізії

Філядельфія. (О. Л-ий). Заходами місцевої Станиці Братства колишніх вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії відзначено в неділю, 24-го квітня ц.р., 40-ліття створення Української Дивізії та 30-ліття діяльности Станиці Братства Дивізійників у Філядельфії.

Архиєпископ Митрополит Стефан Сулик, при співслуженні о. шамбеляна Петра Мельничука, відслужив в неділю, 24-го квітня ц.р., о год. 10-ій врані в катедральному соборі Непорочного Зачаття П.Д.М. Архиєрейську Святу Літургію в намірені українського народу й війська та виголосив глибоко релігійну й високо патріотичну проповідь з нагоди 40-ліття створення й боротьби Української Дивізії. Після Божественної Служби Божої відправлено Соборну Панахиду за полеглих в боях та померших вояків Української Дивізії, в яких Митрополитові Стефанові співслужили о. шамбелян П. Мельничук, о. шамбелян д-р Іван Біланич, о. митрат Василь Головінський та парох української православної церкви св. Володимира о. протоієрей Олексій Лимонченко. Співав катедральний хор під диригентурою Осипа Лупана. В церковних відправах з прапорами Крайової Управи Братства колишніх вояків 1-ої УД УНА в ЗСА та Станиць Братства у Філядельфії й Нюарку, ОбВУА, Товариства колишніх вояків УПА, СВУР, Пласту й СУМ взяли участь довгі ряди дивізійників, комбатанти інших українських армій, молодь Пласту й СУМ-у та громадянство.

Безпосередньо після церковних відправ відбулася при святковому обіді у шкільній авдиторії. Ювілейна зустріч колишніх вояків Української Дивізії з родинами та громадянством при участі понад 170 осіб. Відкрив зустріч голова філядельфійської Станиці Дивізійників Ярослав Палатайко, а дальше проводив її програмою господар зустрічі Іван Скіра. На його заклик присутні вшанували пам'ять полеглих вояків Дивізії хвилиною мовчанки.

Почалася ця ювілейна зустріч молитовним словом о. шамбеляна д-ра Івана Біланича та співом величньої пісні-молитви „Ангел вопіяше". З черги декляматорка Зоряна Луцька, дочка колишнього дивізійника, яка вже часто виступала із своїми рецитаціями на терені Філядельфії, з великим відчуттям і повною наснаги динамікою прорецитувала вірш Юрія Форися „Отче наш", написаний ним ще в 1945 році в полоні Дивізії в Белярії, Італія.

Святкове слово виголосив учасник боїв Дивізії під Бродами інж. Михайло Ліщинський, який із питомою йому динамікою насвітлив ролю й значення боротьби Української Дивізії як тяглого звена у ланцюгу українських визвольних змагань за відновлення української державности.

В часі святкового обіду господар зустрічі І. Скіра підкреслив також 30-літню комбатанську та громадську діяльність Станиці Братства колишніх вояків 1-ої УД УНА у Філядельфії та представив гостей за головним столом, при якому сиділи о. митрат В. Головінський, колишній вояк УГА, о. шамбелян І. Біланич, о. протоієрей О. Лімонченко разом із дружиною паніматкою Ніною (її батько був теж дивізійником), о. П. Лісовський, теж колишній дивізійник, голова Крайової Управи Братства колишніх вояків 1-ої УД УНА в ЗСА Осип Голинський, голова ОбВУА Іван Данківський, голова Товариства колишніх вояків УПА Михайло Ковальчин, голова СВУР Михайло Хомин і Марія Карпяк, репрезентантка вдів по колишніх вояках Дивізії, головний промовець інж. М. Ліщинський, голова філядельфійської Станиці Братства Дивізійників Я. Палатайко та господар зустрічі І. Скіра. Він привітав усіх представників товариств й організацій та гостей, при чому поіменно привітав присутніх на зустрічі вісім вдів по колишніх дивізійниках, дочку сл.п. сот. Дмитра Палієва, який загинул під Бродами, Христину Турченюк, декількох членів Станиці та згадав усіх голів філядельфійської Станиці на протязі її 30-літньої діяльности.

З нагоди ювілею наспіло багато письмових привітів, між ними від Крайової Управи Братства колишніх вояків 1-ої УД УНА в Канаді, ОбВУА, СВУР, Відділу колишніх вояків Карпатської Січі, станиць Братства Дивізійників в Нюарку, Лігайтоні, осередку Дивізійників у Честері (враз із грошовим датком), від о. крилошанина Томи Бариляка

(Продовження на ст. 6)

НА ЗАХІД ДІСТАВСЯ ПЕРШИЙ МЕМОРАНДУМ „ІНІЦІЯТИВНОЇ ГРУПИ"

Амстердам (УІС „Смолоскип"). — Сюди дістався перший меморандум „Ініціятивної групи захисту прав вірних і Церкви" яку очолює Йосип Тереля. Меморандум зі вступом Ініціятивна група вислала урядові УССР восени 1982 року. Нижче подаємо повний текст цих документів:

„Урядові УРСР

ЗВЕРНЕННЯ

Ініціятивної групи захисту прав вірних і Церкви

18 червня 1945 р. було декретовано (указом уповноваженого Ради для справ Російської православної церкви при РНК УРСР П. Ходченком) про передання трьом священикам — „Ініціятивній групі" — юрисдикції над цілою Греко-католицькою Церквою України.

Так задовго перед лжесобором у Львові наша Церква була передана у влання відступникам.

Уже сам факт передання державними органами юрисдикції над Церквою в руки священиків був неправосильний.

Наша Церква ієрархічна. Верховна влада — це Папа Римський, кардинали, єпископи. І тільки після фактичного знищення, на папері УКЦ, у Львові був скликаний „собор" 10 березня 1946 р. Якраз знадобився час, щоби стікаючу кров'ю Церкву „повернути" в лоно Російської православої церкви". Цікаво і повчально, що богоборці-комуністи так ревно обстоювали об'єднання цих двох різних церков.

Глава Російської православної церкви патріярх Олексій переступив через трупи розстріляних українських владик-архимандритів — таке „возз'єднання" було приємне його способові думання. Російські царі з тодішньою Церквою також нищили УКЦ, як Сталін у нові часи.

Не будемо зупинятися на „історичному" соборі у Львові, який за вказівками Кремля „покінчив" з 14-мільйонним українським народом на Західніх землях України.

Цих зрадників і пам'ять канула. А Церква живе собі і розвивається. Пройшло 30 років, як УКЦ перейшла в катахомби. Офіційно уряд СРСР з допомогою його майстрів позаплечних справ — Берії і їм подібні — знищили всіх єпископів УКЦ. Але ми пережили роки сталінського лихоліття. Сьогодні, після засудження злочинів тирана Сталіна, становище, в якому перебуває частина українського народу і його прадідівська Церква — ненормальні. Смішно, коли держава, яка проголосила своїм кредом свободу, рівність, братерство — веде тотальне переслідування власного населення тільки за те, що воно славить Христа рідною мовою.

Ми, Ініціятивна група захисту прав вірних і Церкви, звертаємося до уряду УРСР наступним Меморандумом, щоб мати можливість опрацювати загальноприйняті норми у справі легалізації і реєстрації УКЦ.

1. Вільні вибори у всіх епархіях Західньої України і Закарпатської України; у тих епархіях, де більшість парафіян складається із ісповідуючих греко-католицьку віру, повинна відбутися передача їм храмів, манастирів, каплиць.

2. Там, де парафіяни УКЦ в меншості у відношенні до інших груп віруючих, дозволити їм будувати молитовні доми.

(Продовження на ст. 6)

ШУЛЦ ВИСЛОВЛЮЄ ОПТИМІЗМ

Бейрут, Ливан. — Державний секретар Джордж Шулц заявив у вівторок, 3-го травня, що він надіється завершити ізраїльсько-ливанську умову про виведення ізраїльських військ з Ливану до кінця цього тижня, але він одночасно остеріг, що деякі „важливі проблеми" ще залишилися.

„Моє відчуття говорить, що справи наближаються до такої точки, що закінчення є можливе", — заявив Шулц репортерам у літаку, який повертався з Ізраїля до Бейруту.

Шулц закінчив два дні інтенсивних розмов з ізраїльськими лідерами, які залишили багато надій та оптимізму після першого тижня „човникової" дипломатії Шулца між Єрусалимом і Бейрутом.

Але вже після початкових трьох годин розмов у Бейруті у президентському палаці міністер закордонних справ Ливану Еліє Салем сказав: „Не буде легко за два чи три дні вирішити всі ці проблеми". „Чуда все ж таки трапляються", — додав Салем, і, як ви знаєте, цей тиждень є тижнем, коли сталося чудо". Салем є греко-православним, а свято Воскресіння Божого буде святкувати ця Церква в неділю.

Заяви Шулца і Салема не суперечили одна одній, тільки Шулц був рішучо оптимістичний, а Салем висловлював свій оптимізм поміркованo.

Потім Шулц остеріг, що настав час заключити договір, бо якщо не прийде скоро до порозуміння, то треба буде дуже багато речей починати знову від вихідної точки, бо час міняється, і як не знаходиться рішення, то багато дечого від того міняється довкруги.

Деталі 22-сторінкового документу, про який ведуться переговори, покищо тримають у таємниці, але відомо, що він містить ті порозуміння, які були досягнуті за 72 години кропіткої роботи Шулца і його дорадників з лідерами Ізраїля і Ливану.

Самі признаються до злиднів

Москва. — Московська газета „Неделя", кожнотижневий додаток до центральної газети „Ізвестія", органу Верховної Ради СССР, помістила, на превелике здивування західніх дипломатів і кореспондентів, критичну статтю, у якій автори признаються до існуючих в Совєтському Союзі злиднів, що їх вони думають, можна буде направити при добрій волі, забуваючи, що злидні створила сама комуністична система.

У статті не тільки критикується доставу товарів першої потреби до магазинів і спосіб їхнього продажу, але також самих продавців, які займаються протекціонізмом. Стаття ілюстрована фотознімкою, на якій видно довгу чергу москвичів біля харчового магазину — нечуване колись явище у совєтській пресі.

Автори пишуть, що совєтські жінки проводять в чергах в середньому по 5,8 години на тиждень, тоді коли своїм дітям вони присвячують куди менше часу, бо тільки 4,5 години. Чоловіки вистоюють в чергах в середньому по 2,9 години. Газета критикує також якість товарів, які доставляються до магазинів, підкреслюючи при тому погані умовини в обслуговуванні, брак належної апаратури, машин до відраховування товарів, елементарних речей таких як папір, ножі тощо та поганий підбір продавців.

В кінці своєї критичної статті „Неделя" пише, що обслугу, в торгівлі треба замінити і подбати про солідніщу доставу товарів першої потреби. „Це, що тепер пропонується покупцям являє собою жахливу картину", — пише газета.

В ПОЛЬЩІ ПОСИЛИЛИСЬ ДЕМОНСТРАЦІЇ

Варшава, Польща. — щонайменше одна особа була вбита, а десятки були поранені під час першотравневих протиурядових демонстрацій у понад 20-ох різних містах Польщі.

Молодий робітник був убитий у промисловому центрі Нова Гута на півдні Польщі тоді, як десятки тисяч прихильників забороненої „Солідарности" вийшли на вулиці польських міст, ігноруючи заборону урядом демонстрацій протесту.

Лех Валенса, засновник і колишній лідер „Солідарности", назвав демонстрації великим успіхом і закликав уряд приступити до переговорів із забороненою профспілкою.

„Я готовий розпочати переговори", — заявив Валенса західнім репортерам після того, як він закінчив робочий день в корабельні Ґданська.

Офіційні засоби інформації Польщі стараються применшити розміри і розмах демонстрацій, але факти говорять самі за себе. Як уже інформовано, у Ґданську в демонстрації взяло участь понад 20.000 робітників, на яких напала поліція, розганяючи демонстрантів сильними струменями холодної води і сльозоточивим газом, які намагалися пройти вулицями міста до Дому Валенси.

У Варшаві понад 10.000 осіб після Служи Божої у церкві старої дільниці міста вийшли на вулиці, де вже чекала на них важкоозброєна поліція в броньовиках і з водяними гарматами.

Інші масові демонстрації, під час яких відбулися сутички з поліцією, відбулися в Ґдині, Вроцлаві, Щеціні та інших містах.

У Новій Гуті, цьому центрі польської сталевої промисловости понад 10.000 робітників після недільної Служби Божої в церкві св. Марії вийшли на вулицю і намагалися пройти на центральну площу. Поліція напала на демонстрантів, вживаючи водяних гармат і сльозоточивий газ. Між демонстрантами і поліцією виникли сутички, під час яких і був убитий один молодий робітник і багато поранених.

В той час, як поліція розганяла демонстрантів, які вийшли з церкви, з ворітаво [illegible] вийшла рання зміна робітників і почала демонстрацію з другого боку. Поліція кинулася в цей бік, застосовуючи водяні гармати і сльозоточивий газ. Тут також виникли особливо запеклі сутички. Робітники швидко побудували барикади з паркових лавок і газетних кіосків. Боротьба між поліцією і робітниками тривала до 7-ої години після полудня.

Убитим робітником був двадцятькількалітній Ришард Смагура. Про його смерть повідомила краківська вечірня газета „Ехо".

Офіційні повідомлення вже говорили про суди над першотравневими демонстрантами, але подробиць не подано. Не повідомлено також про кількість поранених і арештованих. Варшавське [illegible] небачення [illegible] показати демонстрації [illegible] казувало, як мешканці Варшави [illegible] спокійно по алеях парків і смачно заїдають морозиво.

У вівторок, 3-го травня, в національне свято польського народу для відзначення першої демократичної конституції з 1791 року, продовжувалися демонстрації по цілій Польщі. Вони виникали стихійно, вже без закликів підпілля „Солідарности". Польська поліція як і під час першотравневих демонстрацій, розганяла робітників сльозоточивим газом, водяними гарматами і палицями.

Мґр Іван Базарко вийшов із шпиталю

Мґр Іван Базарко, президент Світового Конгресу Вільних Українців, який лікувався в нюйоркському шпиталі від 4-го квітня ц.р., вийшов з лікарні і повернувся додому в суботу, 30-го квітня ц.р.

У своїй телефонічній розмові з редакцією, він передав наступне:

„Цією дорогою складаю мою щиру подяку численним членам нашої громади, які надіслали свої побажання листовно, телефонами чи особистими відвідинами мене в шпиталі. Це турбування станом мого здоров'я додало мені нормальної сили перетривати ці дні у шпиталі, де навіть найкоротше перебування не робить людини вдоволеною чи щасливою. Не маючи можливости відповісти особисто негайно всім людям доброї волі за підтримку і співчуття в час моєї недуги та перебування в шпиталі, я прохаю прийняти вислови моєї вдячности у цей спосіб від мене і моєї родини. Дякую також за дбайливу опіку д-рові Степанові Барановi".

Появилася книжка про д-ра Ю. Мовчана у його 70-річчя

Чикаго, Ілл. — У сімдесятріччя д-ра Юліяна Мовчана Український Медичний Архів Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА) із серії видань цього Архіву, ч. 4, видав 137-сторінкову книжку п. з. „Д-р Юліян Мовчан — лікар і журналіст, критик і письменник". Редактором цього видання є д-р. Павло Пундій.

Книжка складається із 52-ох розділів, у яких поміщено статті українських і американських авторів, як і самого д-ра Ю. Мовчана; в них зображено його життєвий шлях, його діяльність у громадському житті, його творчість: рецензії, статті суто професійного характеру із громадсько-суспільною і політичною тематикою, є тут теж рецензії на книжку д-ра Ю. Мовчана п.з. „Прощене і незабутнє" та інші. У цій книжці можна завважити багато статтей, що появлялися у щоденнику „Свобода", співпрацівником якої д-р Ю. Мовчан є понад тридцять років.

В Німеччині створено Фундацію ім. О. Ольжича

Мюнхен, Західня Німеччина. (ПС ІСНО). — В центральному осередку життя українців Західньої Німеччини в Мюнхені, створено після відповідних підготовчих заходів Фундацію ім. О. Ольжича. Основуючи Загальні збори відбулися 4-го квітня ц.р., з участю 26-ох членів — основників Фундації. Збори, які відкрив ред. Фелікс Кордуба, розпочато молитвою, що її відмовив о. протопресвітер Паладій Дубицький. Зборами проводила Президія, яка на внесок Михайла Березюка, була обрана в складі: о. Володимир Дідович, голова і мгр Мирослав Антохій, секретар.

Після прийняття порядку нарад Збори заслухали інформативну доповідь голови Світової Координаційної Ради ІСНО Павла Дорожинського з Ню Йорку про потребу, цілі та завдання Фундації. Доповідь викликала ширшу дискусію щодо основних завдань самої Фундації і її форми в майбутньому.

Учасники Зборів прийняли в принципі запропонований проєкт статуту Фундації, який одначе ще має бути докладніше опрацьований окремою комісією. На внесок Богдана Микитчана Загальні збори обрали тимчасову Управу Фундації, в склад якої ввійшли: о. П. Дубицький, о. В. Дідович мгр М. Антохій, М. Березюк, Іван Керестіль, Ф. Кордуба, Андрій Лемішка і мгр Іван Улинець.

Після схвалення загальних постанов та деяких рекомендацій Загальні збори мали можливість заслухати доповідь Павла Дорожинського про „Сучасні події на внутрішньо-громадському, церковному та політичному відтинках в країнах наших поселень".

Загальні збори закінчено спільною вечерею.

Проф. Т. Гунчак доповідав про голод у Фордгам університеті

Ню Йорк, Н.Й. (А.Д.). — У п'ятницю, 22-го квітня ц.р. запрошений Українським Студентським Клюбом при Фордгам університеті в Бронксі, Н.Й., проф. Тарас Гунчак говорив на тему: „Голод 1932-33 років — Український голокост".

Український Студентський Клюб у Фордгамі відносно нечисельний, бо лише має 15 студенітв, але доволі активний. Президентом Клюбу є Андрій Титла.

Доповідь проф. Гунчака, яка була солідно підготована на підставі документів і звідомлень українських і чужих свідків, вислухали крім членів Клюбу також інші студенти і проф. Мілс з департаменту політичних наук. Численні запити після доповіді свідчили про те, що слухачі були зацікавлені темою доповіді.

Проф. Гучак твердив, що голод 1932-33 років — це найбільше захований секрет західнього світу, але сьогодні вже ніхто не сумнівається в його існуванні. Сьогодні нема найменшого сумніву, що голод був штучно викликаний Москвою і пляновим геноцидом та був спрямований в першу чергу проти стрижня українського народу — селянства.

У світі нема і не було, твердив проф. Гунчак, подібного випадку, щоб на знищення народу був спрямований ввесь державний апарат і всі інші „голоди", що заіснували у світі в такій чи іншій формі, бліднуть в обличчі українського голоду.

Західній журналістичний світ приховував інформації про голод в Україні, тому поносить відповідальність бодай частинно за цю трагедію.

В Америці

В СЕНАТІ РОЗПОЧАЛИСЯ дискусії над бюджетом Адміністрації президента Роналда Регена. Раніше поділені думками щодо бюджету на 1984 рік республіканські сенатори, як виглядає сконсолідували свої голоси і висловлюються за компромісовим бюджетом Уряду, який передбачає збільшення витрат на дозброєння Америки. Пропозиція демократів в Сенаті про підвищення загальних податків перепаде, або дійде до компромісового рішення. В кожному разі, — кажуть політичні спостерігачі, навіть якщо дійде до підвищення податків, то вони будуть дуже незначні.

ВЕРХОВНИЙ СУД уневажнив каліфорнійський закон, який дозволяв поліціянтам задержувати підозрілих осіб і вимагати від них виказки, яка доказувала б чи дана особа є мешканцем стейту, навіть тоді, якщо він чи вона не поповнили жадного злочину. Стейтові власті незадоволені рішенням Верховного Суду, але відклику від цього рішення немає тому губернатор і його уряд шукатимуть інших способів поборювання злочинства, головно наркоманії.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЄПИСКОПІВ у Чикаго затвердила великою більщістю голосів пастирський лист, який буде відчитаний в усіх парохіях Римо-Католицької Церкви в ЗСА і у якому гостро засуджується будь-яке озброєння. Зміст пастирського листа закликає уряди З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу припинити гонку озброєння і заморозити продукцію нуклеарної зброї та у переговорах вирішити справу скорочення тієї смертоносної зброї, яка загрожує знищенням людства. 155-сторінковий документ, який, як кажуть спостерігачі, стане незабаром підставою вчення Церкви до якої, як відомо належить в ЗСА 51 мільйонів осіб. Цей документ, на думку аналітиків, може стати започаткуванням нових акцій проти теперішньої політики Уряду, а зглядно урядів на Заході, бо на Москву і її сателітів він не матиме жадного впливу.

АМБАСАДОР З'ЄДНАНИХ Стейтів Америки до Об'єднаних Націй Джін Киркпатрик, яка була об'єктом критики на багатьох студентських кемпусах, а у деяких університетах її виступи прямо бойкотували, або перешкоджали говорити, заявила кореспондентам, що вона не прийме гонорових титулів від Бернард і Смит коледжів, не зважаючи на те, що вони звернулися до неї в тій справі. Студенти у згаданих коледжах ще недавно вели сильну пропагандивну капманію за її антикомуністичну поставу і підтримування політики президента Роналда Регена в Центральній Америці.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД Реген і Перша Лейді знову заплянували п'ятиденну подорож до західніх стейтів ЗСА. Вони відвідають Тексас, Арізону, Каліфорнію, а також Огайо, яке значно потерпіло від торнад і зливних дощів в останньому часі. Під час своєї подорожі Президент плянує виголосити три промови і порушити в них цілий ряд справ зовнішньої і внутрішньої політики, — заявив заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс.

У світі

ЗІ СТОЛИЦІ ТИБЕТУ Льгази повідомляють, що китайські власті, які захопили цю високогірську країну і поневолили її народ ще у 1950-их роках, на протязі всього цього періоду намагалися китаїзувати Тибет: тисячі китайців заселяли міста і села Тибету, нищилася культура тибетців, вводилася китайська мова, руйнувалася економіка, народ був приречений на повільне, але певне вимирання. Перетворення традиційного приватного сільського господарства з віковими культурами в насильно запроваджувані колгоспи прирекло тибетців на голод і злидні. Тибетці постійно бунтувалися, виконуючи невільничу працю згідно з розпорядженнями китайських наставників. Тепер, як пишуть західні кореспонденти, Пекін послабив тиск на Тибет: дозволено вживати тибетську мову, практикувати будвістську віру. Від 1980 року китайці дозволили тибетцям повернутися до вирощування ячменю, який дає кращі урожаї, ніж непристосована до гірських умов насильно впроваджена пшениця. Цей крок Пекіну деякі західні кореспонденти вважають навіть познакою демократизації тибетського життя і відродження тибетської культури.

РІВНО ЧОТИРИ РОКИ тому Марґарет Тачер стала прем'єр-міністром Британії. Через тиждень вона прийме рішення, коли провести нові загальні вибори. Передвиборча гарячка вже панує в парляменті. Консерватисти наполягають провести вибори в червні, надіючись використати сучасну вигідну для них коньюнктуру. Громадське опитування показало, що консерватисти здобули б тепер щонайменше 45 відсотків голосів, що дало б їм більшість у парляменті у 100 місць. Анкета опитування також показала, що за лейбористами є 30 відсотків виборців, а за ліберальними соціял-демократами — 23 відсотки.

ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЇ Сандро Пертіні попросив голову сенату, християнського демократа Томмаса Морліно, не розпускати парляменту, а розпочати переговори з політичними партіями з метою утворення нового уряду. Вже кілька днів італійська преса і політичні аналітики міркували, що президент Пертіні розпустить парлямент і назначить нові вибори в червні, рік наперед. Президент Пертіні, 86-літній соціяліст, який постійно говорить, що він хоче спасти країну від травми передчасних виборів, попросив Т. Морліно пошукати заміну теперішньому прем'єр-міністрові, християнському демократові Аминторе Фанфані. Коаліційний уряд Фанфані упав у п'ятницю після того, як соціялісти вийшли з коаліції і зажадали нових виборів. Президент Пертіні попросив Фанфані залишитися і виконувати тимчасові функції прем'єр-міністра.

ОФІЦІЙНІ ОСОБИ Аргентини повідомили, що один із головних керівників терористичної аргентинської організації Рауль Клементе Ягер був убитий в перестрілці з поліцією і військами в сільському домі в провінції Кордоба. Ягера вважали головою штабу в лівій терористичній групі Монтенеро. Від часу військового перевороту в 1976 році Ягер був одним із головних організаторів терористів в Аргентині. Поліція також повідомляє, що в домі, де переховувався і був убитий Ягер, знайдено запаси гранат та іншої зброї і боєприпасів та різні фальшиві документи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Даймо гідний приклад

У вівтірковому числі ,,Свободи" з 3-го травня ц. р., видавництво, в порозумінні з організаційним відділом УНС, помістило звернення до своїх читачів з проханням, щоб вони з нагоди 90-річчя газети, приєднали у місяці травні одного чи більше членів для Українського Народного Союзу, цієї установи, яка на протязі довгих десятиліть вірно і прикладно несла службу для української спільноти в діяспорі, зокрема в З'єднаних Стейтах Америки і Канаді безпосередньо, а посередньо також українському народові на Батьківщині. Прикладів цієї служби можна наводити багато, але вони ледве чи потрібні для читачів ,,Свободи", яка кожночасно на своїх сторінках звітує не тільки про життя і працю громад, але веде різні широкозакроєні кампанії у користь наших громадських, наукових, молодечих, студентських, культурно-мистецьких, виховних, жіночих та інших організацій та установ.

Ця нова і одноразова в році організаційна кампанія за приєднання нових членів до Українського Народного Союзу читачами і прихильниками ,,Свободи", почалася вже 1-го травня 1983 року і хочеться вірити, що вона, не зважаючи на перевантаження нашої спільноти іншими справами і святкуваннями, зокрема відзначенням 50-річчя Великого голоду в 1932-1933 роках для знищення основної субстанції української нації, — буде успішною і що читачі, постійні і доривочні та прихильники цієї газети не перейдуть над цією справою до денного порядку і не поставляться байдуже до заклику видавництва. Не останнє бо місце в житті людини повинна займати справа забезпечення себе і родини. З другого боку Екзекутива і Головний Уряд УНСоюзу, завдяки фінансовій допомозі якого ,,Свобода" може продовжувати нести службу громаді, має моральне право звертатись до читачів за членством, яке становить головну основу існування організації, що намагається розпростерти якнайширше крила, готуючись до нових завдань у майбутньому.

Слідкуючи за розвитком подій і праці в наших громадах, з прикрістю треба ствердити, що багато наших українських людей забезпечуються не у своїх установах, а в чужих, які, мовляв, дають кращі можливості, хоч це твердження не зовсім правдиве. Крім того, ці ж неукраїнські установи не підтримують ані морально, ані матеріяльно жадних українських акцій, не дають систематичних кожнорічних стипендій українським студентам, не виділюють дотацій для розвитку української культури, мистецтва і не дбають, що робить і як живе українська людина.

Про ці й інші справи неодноразово ствердживалось на крайових братських конґресах, які станули на становищі, що братські організації є і будуть міцні тим, що вони діють на засадах фратерналізму і добровільної не накидуваної нікому головними урядами діяльности членства в політичному чи суспільно-громадському житті.

У підсумках треба ствердити, що тільки цілковиті іґноранти можуть байдужо проходити біля величезних надбань українських братських організацій, зокрема Українського Народного Союзу, моральний капітал якого неспівмірно великий, якщо дивитись на нього з перспективи 90 років.

Треба, отже, надіятися, що численні читачі ,,Свободи" візьмуть це до уваги і включаться у започатковану організаційну кампанію.

В ДОДАТКУ ДО ПОНАД 100 жертв, які забрав обвал гори на міжамериканській автостраді минулого тижня, перуанська поліція повідомила в понеділок, 2-го травня, що несподіваний вал води змив міст на цій автостраді в іншому місці північного Перу, кидаючи в річку вісім автомобілів і автобус. Щонайменше 25 осіб загинуло в цьому природному нещасті. Ріка Чаман, яка після сильних дощів часто виливається з берегів, несе зі своїми водами колоди дерев, каміння, частини зруйнованих по дорозі домів та інший, забраний повінню матеріял.

ЧЛЕН ІЗРАЇЛЬСЬКОГО парляменту рабин Хаїм Дракмен, який минулого року очолював протест проти повернення півострова Синай Єгиптові, заявив у понеділок, 2-го травня, що він організує нову політичну партію, яка заохочуватиме будувати ізраїльські поселення на окупованих Ізраїлем арабських територіях. Рабин Дракмен, сказав, що він залишає Народну релігійну партію, яка є партнером в уряді прем'єр-міністра Менахема Беґіна, і утворює Матзад. Така назва партії — це скорочення по-гебрейськи Релігійна сіоністська партія.

Михайло Кучер

АТОМОВЕ ОЗБРОЄННЯ ФРАНЦІЇ ТА ОБУРЕННЯ СОВЄТСЬКИХ ДОЯРОК

Москва помітно занепокоїлася атомовим озброєнням Заходу. Кілька послів ,,зелених" в парляменті Західньої Німеччини — мала потіха, хоч вони присягли, що нова атомова зброя ЗСА на німецькій землі буде розміщена тільки на їх трупах.

Посиленим атомовим озброєнням Західньої Европи занепокоївся орган Міністерства оборони СССР ,,Красная звезда".

Тим разом міністерство оборони СССР занепокоїлося не ЗСА, а ,,соціялістичною Францією". Соціялістична Франція зрадила ідеї генерала де Голля та йде на виразне наближення з НАТО — і, що гірше, із ЗСА. Орган міністерства оборони СССР досить наївно дивується чому так сталося? Перед ким зброїться соціялістична Франція, яка має в свому уряді комуністів?

А втім ,,Красная звезда" знаходить таке пояснення: Францію налякала пропаганда (чия?) совєтської воєнної загрози.

Англійський ,,Ґардіян" — поважний і спокійний тижневик, повідомив про переговори між Францією і Західньою Німеччиною, в яких виявилося бажання Франції увійти в склад НАТО. Той же ,,Ґардіян" повідомив, що оборонний бюджет Франції побільшився на 10 відсотків.

Гельмут Коль, новий канцлер Західньої Німеччини,повідомив після побачення з президентом Франції Франсуа Міттераном про виразну зміну оборонної політики тієї країни. Французька атомова зброя буде боронити не тільки Францію, але всю Західню Европу.

Західня Німеччина зустріла з помітним задоволенням таку політику Франції, але сподівається, що вона не пошкодить відносинам зі ЗСА. Вашінгтонові буде залишена попередня роля в обороні Західньої Німеччини.

Французька атомова зброя очевидно не може рівнятися із совєтською, або американською, одначе вона настільки сильна, щоб занепокоїти Москву.

Франція звернула увагу на стратегічно-воєнні морські сили. Досі Франція має п'ять підводних атомових човнів із 16-ма ракетами типу М20, силою в один мегатон. Засяг обстрілу-три тисячі кілометрів. Тепер будують відповідний ракетоносець ,,Енфлексібль". Той човен буде мати ракети типу М-4 і сім касетних атомових голівок. Обстріл — чотири тисячі кілометрів.

Вирішено збудувати сьомий підводний човен з новими ракетами типу М-5, плюс десять касет з атомовими голівками.

Воєнно-повітряні сили Франції мають 46 бомбардувальників ,,Міраж 4" з 60-ти кілотонними атомовими бомбами. Будується 15 винищувачів-бомбардувальників ,,Міраж 2,000", які будуть озброєні ракетами до 850 кілометрів обстрілу. Франція має також балістичні ракети наземні із ладунком в один меґатон. Обстріл-3,500 кілометрів.

Паризький ,,Експрес" відважно написав: ,,Всі вони (ракети) скеровані на схід".

,,Франкфуртер Рундшау" писав, що французькі ракети типу Плутон засягом в 400 кілометрів, мають невтронні бомбові голівки. Ними можна обстріляти совєтські сателітні країни.

Англійський ,,Дейлі Теле́ґраф" повідомив, що нова ядерна зброя Франції — тактичні ядерні ракети і невтронні бомби-переорієнтували воєнну стратегію Франції і поставили її у першу лінію оборони Західньої Европи у випадку СССР.

Совєтська ,,Красная звезда" в атомовому озброєнні Франції бачить інтриги та успіх ЗСА. Оборонні сили НАТО, мовляв, будуть здібні самі оборонитись від нападу СССР.

Недавно світ довідався про заяву французького уряду, що Франція із своїм атомовим потенціялом є ,,твердим союзником" і в разі потреби буде стояти поруч ЗСА та країн НАТО. Франція готова перша вдарити ворога і тим забезпечити перемогу Заходу.

Совєтська газета кінчає свої невеселі міркування переліком французької атомової зброї наївним питанням — ,,кому і навіщо це потрібно?" логіка совєтської газети справді дивна.

Календарно мінорні міркування ,,Красной звезди" збіглися із вигнанням 47 совєтських шпигунів з Франції. Випадок безпрецедентний. Досі Москва на цей міжнародний скандал відповіла серією обурливих листів ,,трудящих" до ,,Правди" та ,,Ізвєстій". Пишуть знатні доярки, токарі. Очевидно того не вистачає — голову Союзу композиторів та директора Ермітажу примушено написати листа з протестом.

Як водиться у таких випадках, листи написано за одним зразком — спочатку шок та обурення. Як так? Вигнано совєтських журналістів і дипломатів. Невже Совєтському Союзові потрібні шпигуни з його могутньою передовою наукою? Якийсь робітник Соколов в ,,Ізвєстіях" пише: ,,Хочеться вірити, що врешті запанує здоровий розум, що туман брехні і провокацій, якими буржуазна пропаганда намагається збаламутити громадську думку Франції, розсіється".

Закордонні дипломати в Москві непевні, чи вся реакція Москви обмежиться обуренням доярок.

Серед вилалених з Франції совєтських дипломатів і журналістів, було трьох вищих службовців ЮНЕСКО, самостійної організації, але частини Об'єднаних Націй. Це ще побільшило сенсацію на Заході. Уряд президента Міттерана в засаді коаліційний. В уряді є два міністри-комуністи, а до того два комуністи займають високі становища в адміністрації.

Голова французьких комуністів Жорж Марше на питання як партія думає реагувати на вигнання совєтських агентів, відповів: ,,Це в жадний спосіб не заставить комуністів вийти з уряду. Такого питання взагалі не було".

Другий комуніст, голова комуністичної фракції в парляменті Андре Ляжуан, відповів ще більш отверто: ,,Ми проти вмішування чужих секретних служб чи організацій, звідки б вони не походили".

Очевидно французькі комуністи хочуть викликати враження незалежних від Москви.

Яр. Климовський

,,ВІРШІ ВИБРАНІ Й ПЕРЕДОСТАННІ"

(До появи нової збірки віршів Богдана Бойчука)

У часах, у яких живемо не на своїй землі, наше друковане слово, це важлива та відповідальна діяльність; від неї залежить обличчя нашої літератури, а цим самим і цілої культури.

Немає достатнього оправдання, щоб якраз це важливе поле нашої культури та ще в так багатій країні залишалося облогом.

Не важливе, що літературна творчість наших працівників пера у вільному світі, це їхнє побічне зайняття, та найважливіше те, що немає в нас меценатів, (хоч дуже багатих людей у нас не бракує),бо і в багатих державах навіть видатні літератори не живуть із їхньої творчости; правда там же є меценати-фундації — державні, провінційні, міські, та найбільше є таки приватних фундаторів-меценатів.

Тут назвемо декілька прозаїків і поетів багатої Швайцарії, творчість яких є побічним зайняттям, вони творять ночами і в часі вакаційних днів. Ганс Беш працює в Інституті комунікації, Райнер Брамбах живе з огородництва, Ганс Альберт Мозер з музики, а Курт Марті є секретарем парафіяльної канцелярії.

Серед нас є чимало, що мають на свому банковому конті сотні тисяч долярів, вони сміло могли б бути меценатами нашої літератури, що є не абиякою почестю, та видно не хочуть ними бути навіть ув осені свого життя.

Більшість із нас є таких, які виповняючи свій ,,інкомтекс" — зізнання, забувають про те, що з податку можна призначити на якусь ціль і держава не була б гнівна з цього приводу. До речі одна упривілейована етнічна група в ЗСА цілу суму з податків призначає на свої цілі. Якщо б половина наших людей призначала тільки якусь частину з податку на наші цілі, не треба було б турбуватися звідкіль узяти гроші на наукові інститути, катедри українознавства, музеї, ґалерії, літературу, професійний театр і ще багато дечого іншого. На все вистачило б грошей та ще залишилося б щось у ,,залізному фонді".

Та краще всього погуторимо про нову збірку віршів Богдана Бойчука, що її видала ,,Сучасність"; оригінальна й естетична обкладинка Л. Гуцалюка.

* * *

Ціллю літератури — відтворювати людину в різних обставинах і показувати емоційний клімат отих обставин. Саме це найбільше торкає поезію, сферу, в якій поет виявляє своє творче ,,я".

Богдан Бойчук починає свою збірку філософською лірикою, в якій порушує питання буття-існування, докладніше його сенс, свідомість своєї життьової ролі.

Я йшов кудись
і знав:
мій шлях — нікуди;
я йшов і знав:
мій хід — життя.

Остання фраза якоюсь мірою перекликається з шекспірівським — "бути чи не бути".

Кожний із нас мав матір й кожний із нас її згадує не без звогчених очей. Не сила одним чи двома фрагментами показати безмежну любов, яку висловив поет у своїм вірші ,,Матір".

Спід чорних брів її
журчали сльози,
падали на мене
і пекли.

Образ посилюється коли поет каже:

Я бачив Богородицю
над нею,
я бачив схилений на шибу
мирт,
і чорні двері.

У вірші ,,Країні чорного життя", поет звертається до цієї Країни, як до живої істоти, розмовляє з нею, визнає їй свою палку любов:

Ти гострим вітром
врізуєшся в груди,
ти білим болем
нисиш у легенях
країно чорного життя.

Завершенням хвилюючої ґрадації дальших рядків є остання строфа

та я устами хочу
притулитися до тебе,
впасти на твої долоні,
обрости корінням
твого тіла
країно чорнозему.

Важко передати всі враження від прочитаного, ко-

(Продовження на ст. 5)

Концерт у 30-річчя УМІ

Ця ювілейна імпреза Українського Музичного Інституту Америки (УМІ), присвячена пам'яті свого основоположника, піяніста Романа Савицького, відбулася у Філядельфії в неділю, 24-го квітня ц. р., у новій, гарній залі Історичного музею. Була вона, якщо йдеться про мистецтво, одною із тих культурних подій, що належать до найбільш репрезентативних в історії української Америки. Концерт цей мусимо включити до низки таких рідкісних і виїмкових, наших музичних подій у минулому, як виступ Українського національного хору під орудою Олександра Кошиця, індивідуальний концерт неперевершеної Соломії Крушельницької, речиталь прекрасної піяністки Любки Колесси в Карнеґі Голл тощо.

Задум цієї високомистецької імпрези й її здійснення, це, в першій мірі, плянування і труд теперішньої президентки УМІ піяністки Наталії Котович, якій допомагала інша наша відома піяністка Дарія Каранович-Гординська, а дальше співпраця членів Президії, Управи, Ради директорів та відомих одиниць із нашого релігійного та суспільно-мистецького життя. На ділі, самий концерт складається з двох менших концертів у викочанні наших двох найвизначніших представників музичної професії, уже зі світовими іменами; оперового співака, протагоніста Метрополітан опери, баса Павла Плішки, молодої піяністки-віртуозки, Лідії Артимів та цінeного піяніста, в той час акомпаньятора Томи Гринькова.

Імпрезу відкрила Н. Котович, а вступне слово виголосив син основника цієї інституції Роман Савицький,мол. Плюсом промови була її короткість і дані про життя Савицького батька. А радше мінусом був брак точнішого визначення і оцінки організації, розвою і ролі УМІ у ЗСА та її вагомих, принаймні деяких (наприклад д-ра З. Лиська) працівників. Це ж був 30-літній ювілей цієї потрібної, цінної, культурно-музичної установи.

Сьогодні в світі є два феноменальні диригенти — відомий всім, австрієць Герберт фон Караян і ще не так дуже відомий, італієць Рікардо Муті, який, на щастя, очолює тепер славну Філядельфійську оркестру, Він щойно вибрав нашу Л. Артимів концертувати з цією оркестрою на другий рік, у грудні. Це, без найменшого сумніву, велика честь не тільки для нашої піяністки, але і для всіх українців. А якраз тепер мали ми довго очікувану і приємну нагоду почути її із власною, сконденсованою програмою на цьому, ювілейному святі УМІ. В цій бо школі вона і починала свої самі початкові студії у проф. Юрія Оранського та вчащала навіть до садочку під проводом учительки Галі Мирошниченко-Кузьми.

Наш піяністка виконала, не часто подибувану в програмах концертів, знаменитий сонатний первовзір, ,,Сонату Б-дур, оп. 47/2" М. Клементі, що її вона відіграла з неймовірною технічною досконалістю. І досі є чимало людей, і завжди буде, що, як слухають музики Дебюссі навіть із зацікавленням, то без жадного зворушення; саме його тричастинний твір ,,Естампи" продемонструвала наша піяністка, наснажуючи переконливо притаманним кольоритом оцей його імпресіоністичний твір. Найкраще випала кінцева частина ,,Сади під дощем". На цей вечір варто було прибути, вже хоч би для одної речі. А саме, щоб почути у виконанні нашої мисткині рідну композицію, Лисенкову ,,Другу рапсодію на українську тему" (,,Думку-Шумку"). Хоч ми рішучо віримо, що з бігом часу Л. Артимів поглибить і доведе інтерпретацію цього твору до ще більшої перфекції, проте вже теперішнє виведення цієї композиції, це найкраще і найблискучіше, що нам досі довелось почути. Так заграна українська музика не тільки переконує стовідсотково, але і поривас зі собою слухача. Не диво, що відплатою публіки була спонтанна овація закарбована бурею оплесків і повстанням із місць. Кінцева точка Шопенове ,,Анданте спіянато і гран польонез брілянт, опус 22", була верщком мистецького досягнення Лідиної програми. Ота чудова легкість і ґрація, якої може в початковій грі ,,Сонати" ще дрібку бракувало, рівночасно драматизм і прецизія ритмічности, барвистість і тінювання тонів, наспівність звуків лінії розквітали, буйніли, пестили та зворушували слухача до глибини душі. Ліда виконує цю композицію і на своїй прекрасній, шопенівській, останній платівці захоплююче, однак на вечорі УМІ вона вичарувала цю музику ще глибше та краще. Сповнені радости обличчя, ентузіястичні оплески, квіти, оклики ,,браво" і стояча овація були нагородою присутніх нашій молодій славі.

Павло Плішка, що є власником незрівняного басового органу і якого наша публіка знає вже ближче, виконав низку українських пісень із рідкісно гарним і захоплюючим вислідом. З народної баляди ,,Про Довбуша" в обробці Д. Задора, передав він слухачеві, особливо своїм спіянованим голосом, журбу і трагічний героїзм леґендарного, гуцульського месника. Лисенковою піснею ,,Безмежнеє поле" (сл. Франка), відкрив нам співак невтишимий біль закоханого та галопування на коні по засніженому полі. Хоч стрілецька ,,Чуєш, брате мій" (музика, а не текст Лева Лепкого, як помилково подано в програмі, слова ж Богданові) в обробці Л. Ревуцького, радше хорова і похоронна піс-

(Продовження на ст. 6)

Д-р Мирон Б. Куропась

АМЕРИКАНСЬКА ,,ЧЕРВОНА ДЕКАДА" ПРОМОВЧУВАННЯ ВІСТОК ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

III.

Не зважаючи на те, що він насправді офіційно ніколи не був членом Комуністичної партії в Америці, Юджін Лайонс мав незаплямлену нічим лівацьку репутацію. Він був сином бідного жидівського робітника з нюйоркського ,,давнтавну" (Іст Сайд) і з юности був членом Ліґи Молодих Народних Соціялістів. Розпочавши свою професійну кар'єру як автор-дописувач до різних радикальних публікацій, Лайонс врешті-решт став редактором ,,Сов'єт Рашія Пікторіял", першого популярного американського журналу про ,,чуда" досягнень підсовєтського життя, і нюйоркським кореспондентом для ТАСС, совєтського бюра новин [18]. ,,Моїм цілим товариським довкіллям у ці роки, — писав він пізніше, — були комуністи і Совєти"...[19] якщо хтось будь-коли вступив у совєтське царство з найглибшою і найгарячішою рішучістю розуміти і сприйняти революцію,... то це був новий кореспондент Юнайтед Пресс ,,Я не дезертирував з прямої служби справі ,м'ясних горшків' капіталізму, — він міркував далі, — я радше прийняв позицію неймовірно великої стратегічної важливости для дальшої служби великій ідеї, і робив це з повною згодою, від щирого серця і порозумінням з моїми шефами з ТАСС, а отже — з совєтським Бюром зовнішніх зносин"[20].

Як ентузіястичний член когорти оборонців Сталіна, Лайонс безперервно писав депеші з гльорифікацією Совєтського Союзу. ,,Кожну вістку про труднощі в теперішньому часі (present tense), яку я мусів репортувати, — писав він, — я применшував, зіставляючи її з величними візіями у майбутньому часі (future tense)"[21]. Однак, що довше Лайонс залишався в СССР, то більше й більше він розчаровувався в совєтській дійсності. Нарешті його рапорти почали виявляти облуду большевицької пропаганди, і Москва зажалала його відкликання. Він вернувся до ЗСА в 1934 році[22] і описав свій досвід з СССР у книжці ,,Призначення до Утопії"; книжка була опублікована видавництвом Гаркорр-Брейс у 1937 році. У розділі, під назвою ,,Пресовий Корпус затаює Голод". Лайонс описав, як він і інші американські кореспонденти були у змові з совєтськими властями, щоб заперечувати існування єдиного в світі, штучно створеного людьми при владі, масового голоду. Найбільш ретельним співучасником моторошних дій був Волтер Дюранті, голова московського Бюра ,,Ню Йорк Таймсу", та Люїс Фішер, московський кореспондент ,,Нейшен".

Перший достовірний рапорт голодової катастрофи, що досяг Заходу, був поданий Ґеретом Джонсом, англійським журналістом, який відвідав Україну в 1933 році і потім покинув Совєтський Союз, щоб написати про те, чого він був свідком. Коли з'явилася його розповідь, американський Пресовий корпус, — члени якого мали вже нагоду оглядати страшні світлини з голоду, зняті німецькими військовими дорадниками-офіцерами в Україні, — був просто під облогою з боку пресових працівників з домашніх бюр у ЗСА, бажаючих дістати більше інформацій про ці страхіття. Розгнівана цією знахідкою — викриттям Ґарета Джонса, як і його далеким від компліментів зображенням підсовєтської дійсности—група американських кореспондентів зустрілася на нараді з ,,товаріщем" Константином Уманським, совєтським пресовим цензором, щоб порадитись, як найкраще потрактувати ці ревеляції.

Було тоді ж написане спільне становище, після чого з'явилася ,,водка" і ,,закуски" і всі засіли за столи відсвяткувати подію з усміхненим Уманським. Ухвалених напрямних цього спільного становища ,,релігійно" дотримався Дюранті: ,,Властиво тут нема голоду як такого, — звітував ,Ню Йорк Таймс' за 30-те березня 1933 року, — але є поширена смертність від хворіб, які виникли в наслідок недоїдання"; коли відомості про голод вперто продовжували доходити у вільний світ протягом наступних місяців, Дюранті нарешті признав ,,нестачу харчів", але далі впевняв, що кожний звіт про голод ,,сьогодні дуже перебільшений зловмисною пропагандою"[23]. Дюранті, самозрозуміло, був обізнаний з ситуацією в Україні і висповідався про це перед Джаном Чемберлейном, книжковим критиком ,,Ню Йорк Таймсу", який теж був симпатиком комунізму. Вірячи, як він пізніше писав, що Російська революція, хоч наявно недосконала і потребує часу, щоб ,,поправитися", Чемберлейн все таки був стурбований байдужим признанням Дюранті, ,,що три мільйони людей померло... від чогось, що можна б уважати штучно створеним голодом". Найбільше ударила Дж. Чемберлейна ,,подвійна несправедливість у діях Дюранті, бо він був не тільки без серця й милосердя щодо жертв голоду, але Дюранті теж зрадив своє покликання як журналіст, не подавши вісток про це"[24].

На щастя, не всі члени американського Пресового корпусу в Москві були замішані в затушковування голодових відомостей; помітним виключенням серед кореспондентів був Вілліям Генрі Чемберлін, член редакції ,,Крішчієн Саєнс Монітор". він поїхав на Україну взимку 1933 року і подав рапорт про те, що ,,більше ніж чотири мільйони селян загинули з голоду".[25] В книжці під назвою ,,Залізний вік Росії", надрукованій у цьому році, В. Г. Чемберлін приблизно підрахував, що 10 відсотків населення було знищено Сталіном під час колективізації[26] Описуючи свою подорож на Україну,Чемберлін пізніше писав:

(Продовження на ст. 6)

18 Lyons, Assignment in Utopia.(New York: Harcourt Brace 7 Company, 1937) pp. 3-49.
19 Там таки, стор 37.
20Там таки, стор. 48.
21 Там таки, стор.197.
22 Там таки, стор. 607.
23 Там таки, стор. 572-580.
24 John Chamberlain, A Life With the Printed Word (Chicago: Regnery, 1982) pp. 54-55
25 Christian Science Monitor (May 29, 1934)
26 William Henry Chamberlin, Russia's Iron Age (Boston: Little, Brown, and Company, 1934)pp. pp. 66-67.

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Ч. 14 ТРАВЕНЬ 1983

„Історія української іміграції в Америці — наступна виставка в Музеї

Виставка, що цієї осени відкриється в Українському Музеї, буде своєрідною студією історії української спільноти в ЗСА. Переважно будуть виставлені фотографії, але також і різні документи, листи, програми імпрез, привезені з України пам'ятки. Мета виставки — з одного боку продемонструвати економічно-соціяльне та культурне піднесення української громади в Америці, а з другого — показати заходи, вживані для збереження своєї національної ідентичности та культурної спадщини. Буде виданий каталог українською та англійською мовами з вибраними фотографіями та двома вступними статтями проф. Ігоря Зелика і Роберта Климаша (з Канади).

На виставці будуть показані давні скромні церковці, що їх ставили перші поселенці, і поруч величні храми споруджені останніми роками.

Численні фотографії ілюструватимуть урізноманітнення й посилення виховної праці серед молоді, від перших суботніх шкіл і самодіяльних гуртків до теперішніх наголошених шкіл, теологічних семінарій, літніх таборів молоді, кількатисячних здвигів пластунів, сумівців та інших. Поруч із знимками наших перших вуглекопів, фармерів, робітників, будуть виставлені портрети наших видатних мистців, учених, військовиків.

Отже ця виставка має бути груповим портретом української громади в ЗСА в її зростанні і одночасно документацією вкладу українців в американське життя. Пізніше виставка буде показана в інших містах Америки.

Нюйоркська Рада Мистецтва призначила 12,000 дол. як допомогу на влаштування цієї виставки.

Управа Українського Музею звертається до української громади в Америці з проханням — допомогти зробити цю виставку багатшою, різноманітнішою, цікавішою. Прохання до всіх, хто має знимки, що показують життя українців в Америці, особливо в ранні роки, церкви, організації, школи тощо, позичити їх Музеєві, щоб зробити з них копії і можливо показати на виставці. Треба поспішати, бо незабаром каталоги підуть до друку.

„Поміщались і дурні в Америці" І. Керницького за М. Кропивницьким. Прем'єра 25-го березня 1950 року. З вікон дивляться: зліва Драко (Герус), справа Кукса (Гірняк).

ДОПОМОЖІТЬ РОЗБУДОВУВАТИ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ. ЧИ ВИ І ВАША РОДИНА Є СЕРЕД ПОНАД ТИСЯЧІ ЧЛЕНІВ МУЗЕЮ, ЩО ПІДТРИМУЮТЬ І БУДУЮТЬ ЙОГО !

КАТЕГОРІЇ ЧЛЕНСТВА І ЩОРІЧНІ ВНЕСКИ

СТУДЕНТИ/ПЕНСІОНЕРИ $10.00
- Всі привілеї звичайних членів

ЗВИЧАЙНІ ЧЛЕНИ $25.00
Привілеї:
- Вільний вступ до Музею
- Члени одержують *Річний звіт Музею* та *Календар програм*
- Запрошення на всі імпрези Музею (доповіді, семінари, концерти)
- Вільний вступ на всі доповіді
- Знижка оплати музейних курсів
- Десять відсотків знижки при закупах в Музейній крамничці
- Знижка оплат за випозичення фільмів і прозірок
- Право голосу на Загальних Зборах Музею

РОДИНИ $50.00
- Всі привілеї Звичайних членів
- Родина отримує дві членські виказки, а її діти до 16-го року життя мають вільний вступ до Музею

ДОПОМАГАЮЧІ ЧЛЕНИ $100.00
- Допомагаючим членам належать всі привілеї Звичайних членів і членів родини, а крім того вони отримують безоплатно:
- Каталоги всіх виставок Музею
- Вступ для гостей допомагаючих членів, які з ними приходять.

APPLICATION

I wish to join as a member or contributor to help the Museum meet its 5,000 membership goal in the present membership drive funded by Robert Sterling Clark Foundation. Please check the box for the appropriate category.

Membership category	
Senior citizen	$10.00
Student (full time)	$10.00
Individual	$25.00
Family	$50.00
Contributing	$100.00

Enclosed is my check in the amount of $________

Please make checks payable to the Ukrainian Museum and mail this form to:
The Ukrainian Museum
203 Second Avenue
New York, N. Y. 10003

Name (Please print) ________

Address ________

City ________ State ________ Zip ________

Telephone ________ Date ________

Signature ________

First and last name in Ukrainian (please print) ________

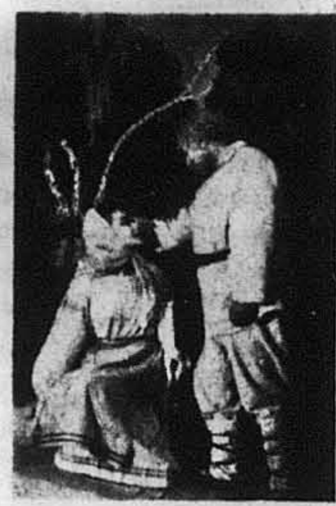
- Gift memberships are available. To present a gift membership, fill out the above form in the person's name, entering also the giver's name at the bottom of the form.
- If your company has a matching gift program, please give us the name and address of the company.
- Gift contributions are tax deductible to the extent allowed by law.

ФОТОГРАФІЇ ВИСТАВ ТЕАТРУ-СТУДІЇ ГІРНЯКА-ДОБРОВОЛЬСЬКОЇ — НОВЕ ПРИДБАННЯ МУЗЕЮ

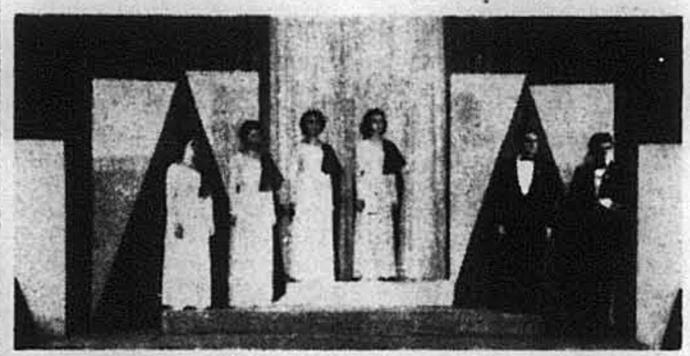
Йосип Гірняк і Олімпія Добровольська подарували Музеєві два альбоми з фотографіями усіх вистав Театру-Студії, яка діяла в Ню Йорку під керівництвом цих видатних артистів у роках 1949-1959. Очевидно деякі фотографії будуть показані на виставці „Історія української іміграції".

„Тартюф" Мольєра. Прем'єра 26-го вересня 1954 року. Оргон (Й. Гірняк) і Ельміра (Л. Крушельницька).

„Лісова пісня" Лесі Українки. Прем'єра 30-го грудня 1950 року. Мавка (Т. Позняківна) і дядько Лев (Й. Гірняк).

„Людина і герой — гетьман Іван Мазепа в кадрах мистецького слова світової літератури. Прем'єра 5-го грудня 1959 року. Монтаж і постава Олімпії Добровольської; (зліва) І. Кушпіш, Л. Крушельницька, В. Салик, О. Кириченко, В. Змій, І. Шуган.

Нові експонати в мистецькій колекції Музею

Мистець Петро Холодний подарував Музеєві книжечку з двома ілюстраціями його батька, Петра Холодного старшого. Книжечка „Чернець" Тараса Шевченка, в-во „Час" у Києві, видана 1911 року „на спомин про 50-літні роковини зо дня смерти Т. Шевченка", 8 стор.

Рисунки Петра Холодного старшого мають особливу цінність, бо більшість його картин була знищена, разом з творами інших українських мистців (Нарбута, Бойчука, Гриценка і Архипенка) у половині 1950-их років наставленим партією комісаром Львівського Музею Українського Мистецтва Василем Любчиком. Картини винесли на подвір'я і спалили.

Л. Дражевська подарувала Музеєві „Сонцецвіт", літературно-мистецький альманах, виданий 1922 року у Тарнові, Польща, групою поетів і мистців, емігрантів з центральних і східних земель України. Обгортка — Петро Холодний, мол., ілюстрації — Павло Ковжун. Серед шости поетів, чиї поезії вміщені в альманаху, є Наталка Лівицька, яка пізніше стала дружиною Петра Холодного, мол. Він зробив обгортку для „Сонцецвіта", коли йому було 20 років, він ще не мав мистецької освіти, в гімназії за малювання дістав трійку.

Обгортка роботи Петра Холодного, мол.

Ілюстрація роботи Петра Холодного, старш.

ЕКСКУРСІЇ ДО МУЗЕЮ 1983 РОКУ

У лютому в двох автобусах приїхали члени УНСоюзу з Філядельфії і Вилмінгтону. Була екскурсія членів Ліги Українських Католиків.

У березні приходило п'ять кляс з чотирьох американських шкіл — публічних і приватних. Представники Музею їздили до української школи св. Івана у Ню Джерзі.

У квітні були екскурсії з чотирьох американських публічних і приватних шкіл, дві групи пластунів з міста Ню Йорку і одна з Нюарку. Завітала школа українознавства з Бріджпорту, Кон. Було кілька організованих груп дорослих з Ню Йорку.

Писанки, писанки.

Репортер і технік з телевізійної станції ч. 4 в Музеї під час фотографування процесу писання писанок; Олена Червоняк (зліва) і Леся Лебідь.

Chauncey Howell репортер телевізійної станції ч. 4, збирає в Музеї матеріяли; справа Марія Шуст, директор Музею.

Виставка писанок, як завжди, має величезний успіх. Часто Музей буває переповнений. У суботу, 2-го квітня було 400 відвідувачів, більшість їх спокусила телевізійна програма про Музей і писанки, яка в той день вранці була на каналі ч. 5. Телефон не замовкав. Крамничка продала краму на 1,000 дол. Всього від 12-го березня (коли відкрилась виставка писанок) до 10-го квітня в Музеї побувало близько 2,000 відвідувачів, були туристи з Китаю, Португалії і Франції.

Виставлено 300 писанок з колекції Музею. Оформлення чудове: писанки висять на прозорих нитках на чорному тлі. Розміщення за символами: звіринні — риби, півні, олені, коні; рослинні мотиви, символи безконечника, зірки, різноманітні мотиви ламаного хреста.

Відвідувачі діставали брошурку, варіянти для дорослих і дітей. Багато було охочих різного віку вчитися писати писанки. Відбулося 15 занять для дорослих, крім того вчилися робити писанки шкільні групи і пластуни, що приходили на екскурсії. Заняття організував освітній відділ Музею, який очолює Любов Волинець, за програму відповідала Наталя Дума, викладали Ксеня Зелик, Олена Зелик, Леся Лебідь, Таня Оберишин, Адріяна Слиж, Богдана Слиж, Олена Червоняк, Марта Яцушко, Рома Яцушко.

Виставка „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва" буде пересувною

Надійшли прохання з кількох міст ЗСА і Канади влаштувати у них виставку „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва". Плянується влаштувати восени 1983 року в Бостоні, а на весні 1984 року в Інституті Модерного Мистецтва в Чикаго. Йдуть переговори з Осередком української культури і освіти у Вінніпегу і з Оттавою.

Каталог виставки англійською і українською мовами широко розходиться. Надходять замовлення з ЗСА, Канади, Англії і Австралії.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Чергові загальні збори Українського Музею відбудуться в неділю, 19-го червня 1983 р. год. 2-га по полудні.

Друкується річний звіт Українського Музею за 1982 рік, який перед Зборами буде розісланий всім членам. Звіт ілюстрований, містить „Слово" голови Управи, звіти комісій Управи, звіти директора і адміністративного директора, фінансовий звіт, також такі списки: добровольців, осіб які дарували експонати Музеєві, фундаторів, меценатів і добродіїв Музею, пожертв, всіх членів Музею.

Вечір УМ у Гарвардському університеті, влаштований приятелями Українського Наукового Інституту; (зліва): Таня Витвицька, проф. Омелян Пріцак, д-р Богдан Цимбалістий, Аркадія Олеська-Петришин, Ліда Гайдучок.

СПРОСТУВАННЯ

В списку меценатів Українського Музею (Свобода, 29-го березня 1983 року), пропущено 78-ий Відділ Союзу Українок Америки з Вашінгтону, який до кінця 1982 року пожертвував 1,140 дол., а в 1983 додатково — 200 дол. У цьому ж списку ім'я пані Палашевської подано неправильно — має бути: Люба і Володимир Палашевські. Просимо вибачення за цю помилку.

Адміністрація Українського Музею

МУЗЕЙ ПОТРЕБУЄ ЩЕ І ЩЕ ФОТОГРАФІЙ

THE UKRAINIAN MUSEUM — УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Музей на телебаченні і в американських газетах.

Рекордова кількість відвідувачів побувала цієї весни в УМ, приваблена численними появами його на телебаченні і згадками в американській пресі.

Телевізійна станція ч. 7 у Ню Йорку першою показала виставку писанок на двох програмах 12-го березня, о год. 6.30 і 11-ій вечора.

Станція ч. 9 показувала техніку виконання писанок (демонструвала Софія Зелик) 14-го березня о год. 12.30 по полудні.

Стація ч. 47 показувала 20-го березня під час програми для японців виставку писанок, також інші виставки Музею.

Станція ч. 13 згадувала великодні програми УМ під час тижня від 28-го березня до 3-го квітня в програмі „Брайт спот".

Станція ч. 5 показала техніку писання писанок (демонструвала Леся Лебідь) 2-го квітня у ранковій програмі.

Про Музей були нотатки і згадки в таких газетах і журналах: „New York Times", „New York Post", „Daily News", „USA Today", „New York - Cue Magazine", „The Herald News."

Ліда Фірчук-Гайдучок — новий співробітник Музею

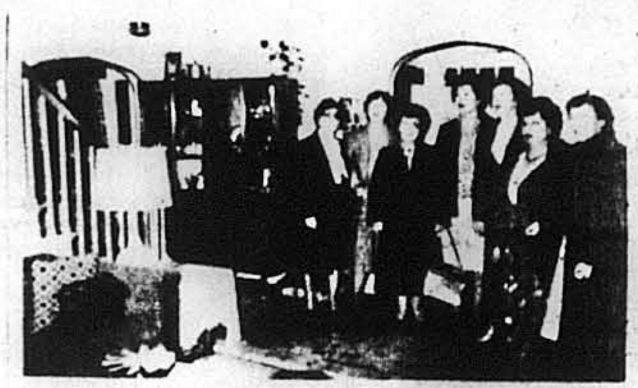
Від 1-го березня ц.р. у Музеї почала працювати три дні на тиждень Ліда Фірчук-Гайдучок, яка відповідає за зовнішні зв'язки і придбання фондів. Після її приходу, в американських та українських газетах і на телебаченні помітно збільшилась кількість матеріялів про Музей.

Л. Фірчук-Гайдучок від 1979 року була членом Управи Музею, головою Комісії придбання фондів. Улаштовувала концерти й прийняття, також іншими способами здобувала кошти для Музею. Від 1972 року активно працює в СУА, протягом року була головою 86-го Відділу у Ню Джерзі. За освітою — фахівець у медичній адміністрації, у цій галузі працювала 20 років.

Ліда Фірчук-Гайдучок у Музеї.

ВІДДІЛИ СУА ДОПОМАГАЮТЬ МУЗЕЄВІ

93-ій і 106-ий відділи (Гартфорд) колядують на Український Музей.

- Уже третій рік підряд 67-ий Відділ СУА у Філядельфії на весні розсилає великодні привітання з проханням скласти пожертву на Музей, його співробітники радо допомагають союзянкам. Минулого року вислано 1,500 привітань, одержали „на писанку" 1,985 дол. Цей же Відділ уже три роки підряд організував у Філядельфії „Тижні Українського Музею". Були влаштовані вечори, на яких доповідали члени Управи і працівники Музею, продавали жетони під церквами, були екскурсії до Музею.

- Членки 106-го Відділу СУА (голова: Валентина Чудовська) при співучасті членок з 93-го Відділу СУА — обидва відділи з Гартфорду — пішли цього року з колядою на Український Музей. В коляді, яку успішно зорганізувала п. Люба Кінах взяли участь: Ірена Остапюк, Ярослава Кукіль, Ірена Левська, Стефанія Павлічко, Надя Гафткович, Меланія Кузьма і сама організаторка. Гартфордські союзянки зуміли зібрати 450 дол. Нам пишуть: „колядники старалися обійти лише найбільші скупчення українських родин, які радо вітали Коляду та щедро обдаровували... Плянуємо на другий раз краще зорганізувати коляду на український Музей".

- Рочестерські приятелі Українського Музею дали приклад конструктивної відповіді на виклик, що ним є потреба розбудови репрезентативного музею української культури в метрополії усього світу. Тільки що створений, 120-ий Відділ Союзу Українок Америки, зорганізували цього року коляду на Український Музей, яка принесла 1,200 дол. В льокальному бюлетені „Кооперативна Думка" секретарка Дуся Ґанушевська пише: „Багато праці треба було вложити, щоби вивчити три коляди і вірш Богдана Лепкого 'На Святий Вечір'. Два довгі місяці, тиждень за тижнем сходилося нас девять осіб, та вправляли коляди під проводом Яри Кекіш... Не все було легко нам зійтися. Праця, школа і малі діти дома"... Пишуть нам з Рочестеру, що разом з жінками ходили також їхні чоловіки й „співали вони чудово".

- Підтримка Українського Музею такою сильною організацією як Союз Українок Америки, з його відданим і жертвенним членством, серед якого дедалі все більше молодих жінок, є доброю ґарантією дальшого розвитку Музею.

Адреса Музею: 203 Second Avenue New York, N.Y. 10003
Tel. (212) 228-0110
Музей відкритий від середи до неділі включно від 1-ої до 5-ої год. по полудні.

ВИДАЄ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Редаґує Комісія Преси і Публікацій
Адреса: 203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Несподіванка для заслуженого громадянина

Пассейк, Н.Дж. (Т.Карадашинець). — Понад 200 осіб зібралося тут, в Українській Централі, у неділю, 17-го квітня ц.р., щоб виявити своє признання і пошану за довголітню і жертвенну працю в громаді д-рові Мирославові Бихові.

Вшанування цього заслуженого суспільно-громадського діяча і лікаря-уролога, за ініціятивою місцевого 7-го Відділу ООЧСУ, влаштував Імпрезовий комітет, що його очолив мгр Іван Бутрик, а відгукнулися численно українці з місцевої громади й околиць, а також із віддалених місцевостей — співробітники з різних галузів громадської праці, друзі зі студентських часів, колеги по фаху, та численні пацієнти, для яких він був не тільки лікарем, але і приятелем.

У прикрашеній вишивками й квітами залі, над сценою якої висів великий напис — „Многая літа, дорогому докторові!" — засіли за столами учасники вечора в очікуванні Ювілята, для якого це прийняття було несподіванкою, влаштовували його як сюрприз в день його народження.

Коли д-р М.Бих з дружиною Ніною входив на залю, при дверях привітав їх мгр І.Бутрик; від родини — дочка Лариса і її муж Симон Нагнибіда, та голова місцевого Відділу ОЖ ОЧСУ Дарія Степаняк, яка сказала, що, дізнавшися про день його уродин, „ми вирішили відсвяткувати його разом з вами у нашій великій родині".

Під спів „Многая літа" Ювілят з дружиною зайняв місце за почесним столом, де сиділи: парох католицької церкви св. Миколая в Пассейку о. д-р Рафаїл, о. архимандрит П.Ямняк; почесна голова Відділу УККА Марія Стефанів, дочка і зять Ювілята подружжя Нагнибіда, Дарія Степаняк і Іван Буртик.

Після того, як затихли бурхливі оплески, якими присутні, вставши з місць, вітали д-ра Биха, майстер церемоній І.Бутрик виголосив коротке слово по-українськи і по-англійськи. Переплітаючи своє привітання дотепами, він сказав, що громада зійшлася тут, щоб висловити Ювілятові свою вдячність за його жертвенну працю для української справи та гідну репрезентацію українців в американському світі. Навівши кілька епізодів з лікарської праці, він сказав, що д-р Бих був для своїх пацієнтів не тільки лікарем, але й приятелем. А дружина його — Ніна, як і її чоловік, завжди готова була у потребі простягнути руку допомоги кожному, хто до них звертався. Він попросив о. Рафаїла й о. П.Ямняка провести молитву.

Привітав Ювілята голова Відділу УККА адв. Константин Ваньо, який підкреслив жертвенну довгорічну, віддану працю д-ра Биха в громаді, зокрема його допомогу молодим, що починали суспільно-громадську працю. „Він був і моїм учителем, — сказав Ваньо, — від нього навчився справедливости і толерантности в громадській праці".

Ювілят на протязі довгих років присвячував багато часу для громади, відбираючи собі відпочинок після кожноденної професійної праці, — сказала колишня довголітня, а тепер почесна голова Відділу УККА, Марія Стефанів. За це цінить і шанує його громада, а особливо молодь, для якої він був прикладом ідейности українського націоналізму, збудувавши собі за пам'ятник за життя як лікарською, так і громадсько-братською працею.

Від імени громади сумівець Андрій Журавський і пластунка Адріяна Титла вручили д-рові М.Бихові подарунок — картину Едварда Козака „Гуцул і гуцулка". А тоді чекала Ювілята ще одна несподіванка: на сцену вийшли артистки Іванна Кононів і Валя Калин, сусідка Мирослава Биха зі Львова, яка заповіла, що вони „пригадають Мирові рідний Львів'. Вони заспівали, у супроводі на фортепіяні Базара, дві пісні про Місто Левів, зворушивши не тільки Ювілята, але й всіх присутніх. З ними на це свято прибув також ... Степан Магмет, який розвеселив присутніх своїми гуморесками з нашого імігрантського життя, а зокрема з життя лікарів. Була ще одна мистецька точка — співочий гурток пластунок „Кобза" насолодив присутніх, виконавши під акомпаньямент на гітарі свого керівника Андрія Фарміги кілька українських пісень.

Від Організації ОЧСУ та від себе особисто привітали Ювілята — від Головної Управи голова її Лев Футала і від 2-го Відділу, Ню Йорк, голова Богдан Качур. Обидва вони підкреслили великий вклад д-ра Биха в організацію, як і в загальноукраїнське громадське життя, його невсипущу діяльність й ідейність, початки якої вийшли з атмосфери, в якій він виростав. Про це дізналися присутні з наступного привіту.

Був це спомин Марії Отэвін-Свистун, яка знала батьків Ювілята. Прочитала його Дарія Степаняк, бо авторка спогаду із-за недуги не змогла прибути. М. Свистун описала родину, в якій виростав молодий Мирослав і в якій формувався його національний світогляд. Батько його адвокат Іван Бих був прибіжищем для всіх покривджених і переслідуваних українців, а для студентів — приятелем і дорадником. Він створив 7-клясну приватну українську школу і був її найголовнішим добродієм. Роз'їжджав по селах з доповідями, організовуючи освітні товариства, а дружина його була йому вірною помічницею. В 1941 році НКВД заарештувало І.Биха, і відтоді вже ніхто не чув про цього безкомпромісового українського патріота.

І ще один сердечний привіт — цим разом від приятеля з часів медичних студій зі Львова, а згодом у Німеччині — Ярослава Гадуняка, який розповів кілька цікавих епізодів з їх спільного студентського життя. Згадав він, між іншим, і про те, що д-р Бих був чемпіоном Західньої Німеччини в „пінг-понгу та брав участь у міжнародних змаганнях.

Наспіли письмові привіти, декілька з них прочитав мгр І.Бутрик: від голови Проводу ОУН Ярослава Стецька та Слави Стецько, від о. Василя Чекалюка (українська православна церква в Аллентавні, Па.); від приятеля Ювілята д-ра Тараса Яськевича з далекої Австралії; від мгра Ярослава Рака. Підсумовуючи (незалежно від змісту окремих привітань) — автори їх підкреслювали шляхетність і громадсько-національну виробленість Ювілята.

Присутні на залі наші співгромадяни приєдналися до потоку привітань. Мейор Пассейку Роберт Гер подякував д-рові Бихові за „його велику контрибуцію в життя місцевої українсько-американської громади". Мейор Кліфтону Глорія Колодзей, погратулювавши, передала йому „сертифікат признання" за „визначний вклад у громадські справи, що збагатив життя громади", закінчивши своє привітання по-українськи: „Ще не вмерла Україна! До побачення, з Богом".

Від урядників („фрігольдерс") повітового правління Пассейської округи Джан Берри передав Ювілятові привіт і деклярацію, в якій сказано, що д-р Бих „був визначною силою в рості й розвитку української громади... тому Управління публічно визнає його службу для громадськости".

Відповідаючи на привітання д-р Мирослав Бих, зворушений, сказав, що „ще ніколи в житті не пережив такого дня"... Коли він поселився в Пассейку в 1960 році, то вже тоді місцева громада вирізнялася з-посеред інших українських громад інтенсивністю своєї діяльности і дружньою співпрацею поміж різними організаціями. До їхньої праці прилучився і він, „на всіх постах, що їх доручала мені громада, старався працювати, як тільки міг". Проте, наголосив він, тими, що творили основу, грунт для успішного розвитку і досягнень української громади був гурт безіменних людей — батьки, виховники молоді в релігійному і суспільно-громадському житті і в ... Подякувавши за влаштування цього вечора та за теплі дружні слова, він сказав, що бракує йому тільки одного — його сина Бориса, який тепер знаходиться в джунглях Панами в рядах американського війська, і який перед своїм від'їздом попросив батьків на ланцюжок на шиї з хрестом повісити тризуб.

Всім присутнім за участь, виконавцям мистецьких точок, а головно тим, що так щиро допомагали влаштувати цей вечір — подякувала на закінчення Д.Степаняк.

Під час вечері у розмовах за столами присутні похвалювали ініціятиву влаштування такого вечора — відзначування заслуженої у громаді людини за життя, та висловлювали надії, що цей приклад наслідуватимуть і інші громади, щоб у такий спосіб започаткувати гуманішу доброзичливо-дружню атмосферу з концентруванням на добрих ділах наших громадян.

Д-ра Мирослава Биха вітає Д. Степаняк; біля нього стоїть його донька Лариса Нагнибіда.

50 літ служби в Божому Винограднику...

„Браття, згадуйте своїх наставників, що голосили Вам слово Боже..." (Ап. Павло)

Ці слова Великого Апостола Народів св. Павла можна б уважати спонукою задуму ініціяторів створення Парафіяльного комітету для відзначення 50-ліття служіння Богові й своїй українській Церкві свого пароха о. крилошанина Емілияна Шараневича, пароха української католицької церкви в Гемпстеді біля Ню Йорку.

Відзначування 50-ліття священства - це подія досить рідкісна серед священиків, бо їхня праця над дорученою їм громадою є тяжка та відповідальна, а коли взяти до уваги обставини праці українського священства покоління о. крилошанина Шараневича, то вона та праця, була дуже часто небезпечна, бо під різними займанщинами, а опісля на непевній скитальщині.

о.Е. Шараневич

Отець парох Шараневич міг би не раз сказати за св. Апостолом Павлом: „Я працював і трудився, недосипляв, зазнавав голоду й спраги... а крім тих клопотів, маю ще щоденну журбу — піклуватися церковною громадою...".

Тому й радісна ця хвилина для кожного священнослужителя, коли діждеться відзначувати 50-ліття свого служіння Богові й своїй Церкві, бо 50-літній шлях служби й праці в Христовому Винограднику - це шлях не квітами-рожами встелений, але трудами й терпіннями. Радісна ця хвиля і для о. крилошанина Шараневича, його родини та його парафіян.

„Кожний первосвященик вибирається з-поміж людей і ніхто сам собі не присвоює тієї честі, але є покликаний Богом..." (Св. Павло). І ось минуло півстоліття, коли Бог вибрав з-поміж нашого народу та покликав до служби у своєму Винограднику через положення святительських рук Слуги Божого Андрея у храмі св. Юра у Львові о. Шараневича. Підготовку й рішення вступити на цей шлях служіння Богові та своїй Церкві й народові виніс о. Шараневич з родинного дому, бо походить з родини з священичою традицією - його дідо був священиком і його мама була дочкою священика.

Після короткого перебування на парафіях в Синевідську Вижнім та Городку біля Львова, Митрополичий Ординаріят призначує його гімназійним катехитом в Тернополі, де працює до 1939 року. З вибухом війни в тому році виїздить о. Шараневич з дорученням церковної влади до Німеччини, до помочі Апостольському Візитаторові о. д-рові Петрові Вергунові в праці серед українців, що опинилися в Німеччині на роботах. Тереном його праці була північна Баварія з осідком у Регенсбургі.

В 1941 році о. Шараневич повертається до Галичини й до 1943 року працює гімназійним катехитом у Бережанах. В тому році знову покидає рідні землі й за дозволом своєї влади виїздить знову до Німеччини для праці з українською молоддю, що її насильно вивозили на каторжні роботи туди. Місцем його осідку стає місто Егідієнкірхе. Там, з огляду на заборону німецьких поліційних чинників обслуговувати духово тих робітників, що опинилися в робітничих таборах, опікується при помочі німецьких парохів тими українцями, що працювали й мешкали на німецьких господарствах. В тій місцевості о. Шараневич, з нагоди святкування 350-ліття Берестейської Унії, вмуровує в місцевій німецькій церкві відповідну пропам'ятну таблицю в українській, німецькій та латинській мовах.

В році 1949 о. Шараневич переїздить до ЗСА та душпастирює в таких місцевостях: Шамокін, Па., Дітройт, Філядельфія, Бостон, Обирн Н.Й., а від 1968 року в Гемпстеді на Лонг Айленді. Тут він взірцево упорядкував парохію та її господарку. За його почином парафія збудувала репрезентативний Парафіяльний Центр, де міститься школа українознавства та відбуваються всякі церковні й громадські імпрези. Тут, в розгарі праці, діждався о. Крилошанин Е. Шараневич священної хвилини відзначування 50-літ свого священства.

Створений для тієї цілі Парафіяльний комітет, що його очолив Іван Павлюк, запланував відзначити цю подію відповідними святкуваннями, що відбудуться 22-го травня 1983 року.

Того дня о год. 3-ій по полудні Ювілят відправить благодарственну Св. Літургію в парафіяльній церкві в Гемпстеді при співслужінні духовних отців, з участю Владики Василя Лостена, екзарха Стемфорду.

Безпосередньо після Богослужби в церкві відбудеться в Парафіяльному Центрі святковий бенкет з мистецькою програмою.

Оцінюючи працю й заслуги Достойного Ювілята, наш Патріярх Блаженніший Отець Йосиф надів його крилошанським відзначенням.

Микола Курчак

Чи ви пам'ятаєте про українську кімнату в Пітсбурзькому університеті?

Немає, здається, нікого поміж українськими інтелігентами, що не цікавився б долею української кімнати в пітсбурзькому університеті. А, може, не всі запам'яталося, отже треба нам усім дещо пригадати.

Як-не-як, але вибороти у керівних університетських чинників дозвіл і затвердження проєкту української національної кімнати — це була справа нелегка й ускладнена цілою низкою вимог.

Передусім, не для кожної нації можна домагатися такого дозволу. 19 існуючих дотепер національних кімнат були, як нас запевняли, засновані і фундовані передвоєнними державними урядами. Отже право на дозвіл мають тільки самостійні державні нації.

Дискусія про нібито самостійність УССР, ще й до того члена-основника Об'єднаних Націй, скоро довела до відкинення такої концепції: нам могли б накинути небажане втручання чи може навіть і контролю нашого українського культурного життя.

В цій клопітливій ситуації стала в пригоді одна обставина. При обговорюванні кожної за чергою з 19-ти існуючих кімнат, виявилось, що одна із них, шотляндська, властиво, не була заснована самостійною державою: заснував її колись ректор університету, сам за національністю шотляндець-шкот. Заіснував, отже, вилім із засади, що став для нас сприятливим прецедентом. Визнаючи з правного боку існування УССР, самостійного члена ОН, з яким ми, одначе, не кооперуємо, ми мали змогу скористати з шотляндського прикладу. Затвердження нашого проєкту стало доконаним фактом.

Може при цьому цікаво буде знати, що рівночасно з нашим, були запропоновані ще чотири проєкти на нові національні кімнати. З усіх п'ятьох затверджено тільки наш — український.

Варто також згадати, що серед вимог університету на затвердження даного проєкту, немаловажною справою було те, щоб проєкт відповідав стисло автентичній традиції будівництва даної нації з часів до XVIII століття. Для нас із цим клопоту не було. Плян, що його виготовив архітект Любомир Калинич, зображує кімнату українського дрібномаєтного дворянства XVIII століття з центральних земель України. Плян подобався, зрештою був удокументований взірцями.

Перша перемога стала добрим поштовхом до обговорювання акції. Почались обговорювання поміж знайомими і приятелями, як здобути фонди на реалізацію пляну. Всі розуміли, що на нас усіх залишилась би нестерта пляма ганьби й сорому, якщо б через наше недбальство й байдужість не вдалось довести справи до успішного завершення. Ми були свідомі того, що це, властиво, престижева справа цілої нашої української громадськости на поселеннях, яка мусить виявити всесторонню і щедру жертвенність на ту ціль, розуміючи, що українська національна кімната стане колись чимось, що сповнятиме нас почуттям заслуженої гордости. Для нашої пітсбурзької громади вона причиниться до збереження, утвердження і популяризації нашої національної ідентичности.

Для американських студентів пітсбурзького університету, де пересічно студіює понад 35,000 студентів, українська національна кімната буде переконливим засобом діяння на розмежування двох понять, що їх ще й дотепер часто не розрізняють, а саме, що український не те саме, що російський. Українська національна кімната діятиме зразками українського малярства, різьби, гравюри, що відбиваються своєю відмінністю від інших, а також рідкісними зразками українських стародруків і ікон, оригінальною фольклорною творчістю, збереженою у вишивках, у писанках, у народній ноші тощо.

Студенти, оглянувши ці культурні надбання української нації, зрозуміють самобутність української культури, що своїми скарбами говоритеме сама за себе. Та чи тільки самі пітсбурзькі студенти? Та ж з року в рік відвідують пітсбурзькі українські кімнати понад 20 тисяч туристів, групові екскурсії зі своїми провідниками та ще й численні нереєстровані відвідувачі. Наша національна кімната виглядатиме як своєрідний пантеон української культури, що для глядачів стане місцем подиву і признання для величі нації, що його створила. Отже треба притягнути до якнайщедрішої жертвенности наші громадські осередки і найширші кола наших громадян, щоб стали меценатами нашого проєкту.

Розуміючи важливість справи, відгукнулись на наше запрошення деякі українські малярі, оперні співаки, піяністи й інші діячі мистецтва, пообіцявши влаштувати виставки своїх творів чи свої концертові імпрези в Пітсбурзі з призначенням прибутків на фонд української національної кімнати.

З-поміж запрошених оперних артистів одна з перших прибула до Пітсбургу наша відома співачка Рената Бабак, колишня зірка львівського й київського оперних театрів. Її самостійний концерт з акомпаньяторкою Мартою Кравців-Скальською був дуже успішний і приніс поважний дохід на фонд кімнати.

Другий концертовий виступ Р.Бабак, теж на фонд української національної кімнати, відбувся спільно з відомим співаком нюйоркської Метрополітальної опери Андрієм Добрянським і піяністом-віртуозом Томою Гриньковим і також дав чималий прибуток.

Відома Капеля Бандуристів під орудою маестра Григорія Китастого, — також одною з перших, — погодилася виступити в Пітсбурзі на фонд української національної кімнати. Небувалий успіх концерту приніс гарний прибуток на нашу ціль.

З артистів-малярів улаштували в університетських залях виставки своїх малюнків, різьб і гравюр українські мистці з Парижу Темістокль Вірста і Рем Багавтдин. Кожний із них пожертвував по кілька своїх творів на продаж, прибуток з якого був їхнім подарунком на нашу кімнату.

На більшу скалю при участі місцевих сил і запрошених гостей відбувся на кемпусі пітсбурзького університету у вересні 1982 року Пітсбурзький Український Фестиваль, що тривав цілий тиждень. Ця імпреза своїм чистим прибутком поважно підсилила фонд української кімнати.

Комітет фонду української національної кімнати організував й інші імпрези для збільшення фонду — кілька бенкетів з забавами, студентський концерт молодих талантів, пікнік з розвагами тощо. Але зібраних грошей, поминаючи всі зусилля і намагання, на жаль, далеко не вистачало, щоб взятися за конкретне діло.

Слід ствердити, що акція збирання фонду, як вона ведеться досі, проходить доволі пиняво, а кошти на влаштування кімнати ростуть пропорційно до росту коштів продукції і коштів прожитку. Такими темпами, як дотепер, ми далеко не зайдемо. Акцію треба повести більш інтенсивно та більш наполегливо. Повести її вперто в усіх осередках наших культурних скупчень не тільки Америки, але й інших країн, де осіли українці. Одже ідеться про створення своєрідного храму слави української культури, що зберігатиме скарби нашої нації.

Це ж будуть для нас і для наступних наших поколінь національні гордощі, з яких черпатимемо силу й наснагу для дальшої громадської справи.

Комітет Української Національної Кімнати в Пітсбурзькому університеті розсилає цими днями святкові Великодні привіти і прохання складати щедрі пожертви на фонд Української Національної Кімнати. Ті, що дістануть наші картки з Великодніми побажаннями, хай приймуть їх зі щирим серцем і не поскупляться зі своїми пожертвами. Сподіваємося, що наші заможніші громадяни схочуть стати меценатами Української Кімнати в пітсбурзькому університеті і пожертвують на наш фонд значніші суми, які підшепне їм національна совість. Очевидно, кожна пожертва, найбільша чи найменша, буде прийнята з подякою. Список жертводавців буде поміщений у нашій пресі.

Отже, повторюємо наше запитання: чи пам'ятаєте про Українську Національну Кімнату в Пітсбурзькому університеті? І ствердимо, що наша теперішня пригадка таки потрібна. І то для нас усіх!

Павло Кравчук

Малюнок української кімнати на підставі архітектурного пляну

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

АЛЬМАНАХ НА 1984 РІК

Як і кожного року, у цьому часі редакція щоденника „Свободи" розпочинає підготовчу працю над майбутнім Альманахом-Календарем, що в 1984 році буде мати своєю головною темою 90-річчя Українського Народного Союзу. Вже тепер просимо авторів, які бажають бачити свої статті, есеї, оповідання, поезії, художні нариси чи репортажі надрукованими в „Альманаху УНС 1984", готувати такі матеріяли. Речинець надіслання їх до редакції „Свободи" - не пізніше 15-го червня цього року. — Ред.

„Вірші"...

(Продовження зі стор. 2)

ли вірші розпростерті на двох сотнях сторінок, тому дещо пропустимо і зупинимось на „Подорожі з учителем".

Вірші в цьому циклі не мають назв, вони написані підо впливом уступів із Еклезіяста, книг Мойсея, Єремії, євангелиста Матея. Саме ці вірші найбільше спонукують читача до роздумів.

Розвиваючи тему з Еклезіяста (1.4) — „Рід проходить і рід приходить, тільки земля стоїть вовіки", поет і тут не забуває про свою матір:

„якщо потойбіч матір
втомиться —
подай їй, Господи, рукою
дружньою
холодний глечик чистої
води,
з небесної криниці
зачерпнувши,
на голубій траві уважно
посади
і приласкав для неї білі
душі".

До речі Еклезіяст, оця книга роздумів, поучень і сентенцій являється інспірацією не одного поета. Між іншим мотив із матір'ю недавно я стрінув у Брандштедтера. У Богдана Бойчука — це припадковий перегук, у нього бо зовсім інший підхід до теми, зовсім новий образ. Зрештою в світовій літературі випадкових перегуків безліч.

Вирізки з контексту не дають очевидно уявлення про силу та красу вірша в цілості, а втім вірш не є семантично однозначний, можна його по-різному відчитати, як режисер сценічний текст.

Вірші Бойчука просякнені інтелектом, глибокою мислею, а над усе перетканi вишуканими поетичними порівняннями й особливими метафорами.

Метафора — за Еткіндом — найкоротша, найбільш конденсована форма для втілення єдности світу, людини і природи, а Межилайтіс є думки, що метафора розширює поетичний світ вірша, створює відчуття світу, в якому живе, творить і мислить людина.

У „Вибраних дорогах" стверджуємо хист фіксації спостереженого, а цим самим непересічну пам'ять поета, про яку Берґсон сказав би — правдиву, що пригадує пережиття, які стаються сучасністю.

„ми розсунули роки, що
висли поміж нами,
і наблизились до себе".

Час у Бойчука — один із головних елементів його поезії, тому він оцьому елементові присвячує свою увагу й тому створює чимало поетичних образів, що мають відношення до часу, до проминання.

„сонце кидає в вікно останні мідяки". („Жнива") „У скриню споминів склала стару білизну днів" („Одинока") зеленими стежками ходить молодість, зеленими і навмання"

або: „Тяжким бульдозером котився час" (З циклу „Подорож з учителем".) Поняття, зв'язане з часом — жити, існувати, тривати значить не тільки спостерігати, відчувати, але також розрізняти добро від зла; тривати також значить боротись.

Згадавши добро і зло, Бойчукова думка про це така:

„Якщо ж не кільчилось
буття в першопричині,
якщо його родила
темрява і мла—
тоді лиш осамітнена
людина
несе сама тягар добра
і зла.

Є поети, які творять за ключем — скажім за ключем „М" — місто, маса, машина, Богдан Бойчук крім тематичних циклів порушує різні теми, він поет широкого діяпазону — сказав би Державин.

Хоча зближаємось до кінця нашого відгуку, кортить завернути ще до двох фраґментів його поезій, краще бо показати поета на прикладах, як багатослівність, що нічого не дає.

Перший фраґмент вірша „поет", присвячений Теодосеві Осьмачці: „із каламутних вод/витягував слова/і кидав/на людей"

Другий — з вірша „Монахиня":

І тільки кінчиками білих
пальців
просувала мертві дні,
як вервицю,
і почуття, мов квіти,
укладала
між жовтими листками
молитовника.

Важливою ознакою самобутности і своєрідности кожного мистця є його мова, недаром І. Франко говорив: „Найцінніше і найкраще в кожнім чоловіці, а тим більше в письменнику, се його індивідуальність, його духовне обличчя зо всіма його окремішними прикметами. До таких прикмет, що відповідають складові душі письменника, належить і мова. Безперечно мова Бойчука багата, виплекана, що показано на вирізках його віршів. Вона „голублива", вона „молодить" і „ніжнить".

У великометражній поемі „Подорож з учителем", поет „пропихаючись тріщинами минулого, переступає по споминах, розгладжує пам'ять, що полотнами висить між кроквами столів". У ній знайдете крім мандрів у минуле, зустрічі з Мазепою і Хмельницьким, жахливі воєнні епізоди і спогади та наслідки війни, відбиті в характері людини,

бо тесані роки зійшлися
клином,
заплямив землю сказ
жорстокости людини
до людини,
ворожости вселенної
до нас.

Та цей сумний факт компенсує такий образ:

.....І кидали стократ
яркі гранатні китиці
і квіття
по голих межигірях
і степах:
і вбилася Німеччині
й Росії
колом осиковим УПА.

У віршах Бойчука наявне відношення до світу зокрема нашого і людей. У його поетичній творчості достежуємо турботи про змисл нашого морально-духового життя і нашої свідомости: відірваности від рідної землі та нашої місії на чужині. Поет намагається порушити пережите, а водночас прагне віднайти в ньому, що тривале, вартісне.

З великим зворушенням і не меншим захопленням я почув від Богдана Бойчука чим є для нього поезія:

„моя поезія — це муки
вашого блукання,
моя поезія — це
ваші рани,
моя поезія — ваш біль".

Не помилилась Людмила Зінчук, коли сказала: „не тільки вірш, а й кожний рядок справжнього поета відбиває його особливості", а я скажу тільки поет з таким кредо, визначає магістраль, що веде до вершин.

Відзначили і далі до праці

В суботу, 19-го березня ц.р., в Рочестері відзначено 25-річчя Відділу Фонду Катедр Українознавства (ФКУ). Вечором провадив мгр Роман Чорнобіль, який у вступному слові вказав на велику ролю, яку виконує Український Гарвард в обороні доброго імени українського народу, у боротьбі за збереження його історичної пам'яті, яку московський режим намагається знищити. Згадав про відносні успіхи відділу ФКУ в Рочестері, але які є недостатніми, порівнюючи з нашими можливостями. Збірками охоплено 420 осіб, що складає приблизно 2 відсотки до всіх українців у Рочестері.

З черги з короткою інформацією виступала Марта (Крамарчук) Шміґель, як колишня студентка вона оповіла про перші кроки організованого відділу ФКУ, який складався виключно з студентів.

Голова теперішньої управи відділу ФКУ Людмила Демиденко лише коротко згадала про працю відділу, бо докладний звіт поданий у збірнику „Вісті ФКУ" ч. 4, який могли одержати всі присутні, що їх було на залі коло 240 осіб. На першій сторінці чепурно виданого збірника з емблемою Гарварду подані фотографії Ірини і Мирона Руснаків, визначних меценатів (пожертва понад 10,000 дол.), та прізвища видатних меценатів: Андрій Чорнобіль, Петро та Кароліна Плюта, Роман та Анна Чорнобіль, Марта Крамарчук, д-р Теофіл та Марія Артимович і Марія Холевчук. Згадано також імена тих, які безперервно працюють у відділі протягом 25 років: Марія Холевчук, Мирон Тицький і Володимир Пилишенко.

Для збудження з мертвого періоду, який був запанував між 1972 роком і 1978, нова управа, вибрана в 1978 році, видала три числа „Вісті ФКУ" і подає інформації в квартальнику Української Кредитової Спілки (УКС); восени минулого року була організована змістовна радіогодина про роботу Українського Гарварду. Дехто з доти непоінформованих або ж „пробуджених" заявляли: а ми й не знали, що Український Гарвард так багато робить. Хоч більшість продовжують далі заплющувати очі і затуляти вуха, щоб не будити сумління.

Слід відмітити, що умови праці відділу ФКУ попередніх років були значно тяжчі. Тоді була лише віра невеликої групи ентузіястів, а зараз в користь Українського Гарварду говорить його щоденна праця, яка набирає все більшого звучання. Тут же на цьому вечорі продано більш ніж на сотню долярів книжок видання Українського Гарварду. Ним починає цікавитись молодь. Наприклад, після прослухання години радіопередачі учні 11-ої кляси Рідної Школи попросили свою учительку більше оповісти про УНІГУ, бо вони „не знали, що українці мають таке досягнення". Дев'ять осіб української молоді з Рочестеру вже побували на літніх курсах у Гарварді, а Кредитівка частково допомагає фінансово.

Праця відділу ФКУ за 25 років виглядає так: 48 меценатів вплатили 96,973 дол.; 28 добродіїв — 15,439 дол.; 247 звичайні члени — 38,020 дол.; 97 жертводавці не-члени — 1,983 дол.; дорівняльний фонд становить 30,930 дол.; принагідні пожертви — 565 дол. Разом 420 осіб дали 183,911 долярів.

Зроблено ніби багато, але можна і треба зробити більше. Треба пам'ятати, що збирані пожертви складають основний фонд, з відсотків якого утримується праця катедр і Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ); це дає всього 80.000 дол. річно. За такі гроші неможливо широко розвинути наукову працю УНІГУ і тому він потребує ще допомоги. В згаданому збірнику подані списки всіх жертводавців.

Головними точками вечера були виступи проф. Омеляна Пріцака д-антки Олі Андрієвської. Приємно було слухати промову доброю українською мовою молодої докторантки історії Східньої Европи, яка подала свій погляд на молоду генерацію, що вже народилась тут, здобула тут освіту. Її власна прихильність до Українського Гарварду стала наслідком інформацій, що їх вона одержала спочатку від аспірантів УГ, коли лише кінчала Рідну Школу, а потім почула від знайомого професора високу оцінку гарвардських науковців і остаточно ознайомилась з працею Українського Гарварду, коли сама опинилась у Гарварді. „Український Гарвард є найвищим досягненням української еміґрації. УНІГУ є першорядною науковою установою в світі, який приваблює молодь, — сказала вона, — молодь прив'язується до УГ з допомогою Літньої школи, через яку за 10 років пройшло понад 700 студентів. Дев'ять з них далі залишилися вчитись у Гарварді, щоб вивчати україністику. Серед тих, які кінчають Гарвард, — як дотепно сказав визначний меценат Петро Ящик — безробітних не зустрічається. Створено Товариство приятелів УГ, яке нараховує коло 300 осіб. Приємно, що колишні студенти Літньої школи, ставши професіоналами і членами Т-ва, практично матеріяльно допомагають. Наприклад одна українка, ставши адвокатом, прислала недавно 1000 долярів.

Проф. О. Пріцак говорив на тему вирощування наукових кадрів і про перші наслідки, як наприклад, вихованець Українського Гарварду д-р Юрій Грабович, який, не маючи ще 40 років, вже є повним професором Катедри української літератури і головою Слов'янського відділу Гарварду. В додатковому виступі проф. О. Пріцак говорив про наукові зв'язки УНІГУ з науковими установами інших країн.

Присутні з надзвичайною увагою слухали виступи представників Українського Гарварду. Увагою слухачів був особливо вдоволений проф. О. Пріцак, уважаючи, що ювілей відділу не був лише парадою, а був змістовною, цікавою і корисною зустріччю.

На закінчення ювілейного вечера була коротка мистецька програма: Неоніля Безкоровайна-Стеців продеклямувала з поезії Кобця „На перехресті", і молода талановита співачка Оля Талів Боднар виконала кілька пісень.

• • •

Для чого українці будували і будують Український Гарвард? Для чого це ми робимо? — Таке питання поставив нам президент Гарвардського університету д-р Дерек Бок у своїй промові, підкресливши унікальність Фонду Катедр Українознавства. Це вперше в історії університету на фонд склали пожертви аж понад 8000 родин... Багато з тих жертводавців працювали важко і не заробляли багато. Більшість з них ніколи не студіювали в університеті. Збірщики ходили у вечірні години, відвідували українські родини, які могли дати лише кільканадцять або кількадесят долярів. На питання президента університету, для чого це ми робили, присутній один немолодий священик, ентузіяст Українського Гарварду, відповів: бо ми не хочемо вмерти!

Підготовка наукових кадрів, кожна видана наукова праця, кожна рецензія на совєтські видання, які фальшують історію українського народу, кожна відповідь Українського Гарварду на спробу совєтського режиму затерти нашу історичну пам'ять — є ін'єкцією в організм українського народу, щоб був витривалим у змаганні за краще своє майбутнє.

Український народ утримається лише як культурна нація; і це є велике щастя, що українці дістали можливість організувати при Гарвардському університеті три катедри і на їх базі — Український Науково-Дослідний Інститут (УНІГУ). Також велике щастя, що Український Гарвард виріс з первісних труднощів. Вже непотрібно ходити з хати до хати за дрібними пожертвами. Український Гарвард переконує своєю працею, і все більше українців самі при різних оказіях чи то в пам'ять своїх рідних і приятелів жертвують більші чи менші суми. Віримо, що придбана чудова машина—УНІГУ — працюватиме з повною потужністю.

Ілля Демиденко

Іван Вудкевич—захисник українiки

(ФКУ-Кеймбридж, Масс.) Доля книгосховищ в Україні незавидна й тривожна, як і доля цілого українського народу. Окупант переслідує не лише українську людину, але й кожну добру, дійсно українську книжку. Нищать зокрема ті писані пам'ятки української культури, які свідчать про самобутність українства.

Іван Вудкевич

Часто доходили до нас понурі вістки про пожежі в бібліотеках, про вломи, акти вандалізму в приміщеннях, де зберігалось цінну документацію про давнє й новіше минуле України. КҐБ обмежує науковцям доступ до важливих книг та архівних матеріялів. Для того роду україніки створено окремі „спецфонди", до яких мають доступ лише партійні псевдонауковці.

Це лихоліття та недолю нашої батьківщини спостерігає з великим співчуттям меценат Фонду Катедр Українознавства Іван Вудкевич. Але не лише спостерігає, він вирішив боротись проти лиха. Боротись своєю подиву гідною жертвенністю.

І. Вудкевич завважив, що в системі бібліотек Гарвардського університету існує вже віддавна гарна традиція підтримки тієї інституції знання. А протягом одного, щойно пройденого десятиліття україніка зросла в Гарварді із двох-трьох тисяч назв до понад 40,000 книжок. Крім того, у книгосховищі Гарвардської Гутон бібліотеки зберігається понад двісті українських рідкісних видань, цінних стародруків, інкунабул, універсалів, як теж іншу важну документацію, включно із старинними рукописами.

Щоб бодай мінімально забезпечити та запевнити постійне збагачування україніки в Гарвардському університеті, потрібно значніших грошових засобів. На щастя, знайшлось декілька визначних осіб, які встановили спеціяльні фонди української книжки. Фонди у їхньому імені, як ось: фонд Балка, Гладуна, Бонка, Стельмахів, Палашевської, Бражника, Київ, Плешкана, Дейчаківських, Новицького, Михайлюків. Кожнорічний прибуток з тих фондів спрямовується на закуп, оновлювання, комплетування україніки.

В цей список доброчинців захисників україніки, включився також І. Вудкевич, встановляючи фонд свого імени у сумі 20,000 долярів.

Іван Вудкевич народився 10-го лютого 1912 року в селянській родині в селі Мицiв, Сокальського повіту, Західня Україна. Народну школу закінчив у рідному селі; гімназійне навчання завершив матурою 1935 року у Львові. Того ж року вступає на теологічні студії в Перемишлі, де навчався чотири роки. У 1939 році змушений був виїхати на Холмщину і там у селі Коротів учителював. У 1941 році повернувся до Галичини, де працював директором молочарні в Підкамені, повіт Броди. В наслідок поновної навали червоних московських окупантів, еміґрував через Словакію до Німеччини. Там у місцевості Ліндав працював у фабриці до 1949 року, і тоді виїхав до ЗСА.

Зупиняється на короткий час в Амстердамі, Н.Й., а в 1952 році переїхав до Клівленду, де проживає й досі. До 1976 року працював у Вайт Мотор Компані й того ж року став пенсіонером.

Іван Вудкевич провів своє життя на чужині в українському оточенні, завсіди цікавився громадським життям, беручи участь в наших імпрезах, жертвуючи щедро на різні українські цілі, підтримуючи українську пресу та молодечі організації. Він завжди ставився до Фонду Катедр Українознавства з великою прихильністю, ставши меценатом ФКУ у 1977 році.

Тепер І. Вудкевич став визначним меценатом української науки. Його фонд україніки існуватиме в Гарварді цілі майбутні десятиліття. Його жертвенність є конкретною відповіддю на наступ Москви, ефективною обороною української культури.

Концерт...

(*Продовження зі стор. 2*)

ня у нас, проте Плішка зумів надати їй індивідуального, сольового характеру. Пісенкове „Минають дні" (слова Шевченка), мало дуже великий успіх у публіки. Чи не вперше виконав він знамениту пісню В. Барвінського (сл. О. Кониського) „Ой поля, ви поля. „Ой чого ти, дубе" з музикою К. Стеценка, не народна, як у програмі зазначено (там є не деякі неточності), а пісня Сірка з п'єси С. Черкасенка „Про що тирса шелестіла" і нею він завжди полонить слухачів. Закінчив наш бас концерт своєю улюбленою і славною арією з опери Верді „Дон Карльос", яку він передав із найбільшою тугою та болем душевного пережиття.

Акомпаньовав прегарно, з відчуттям усіх музичних нюансів, піяніст Г. Гриньків. Успіх Плішки був величезний. Розентузіязмовані слухачі оплескували безупинно, одушевлено, оваційно і повстанням із місць виявили свою пошану до нього та його мистецтва співу.

Замість надданку Плішки, Артимів і Гриньків відіграли на чотири руки популярний „Військовий марш" Шуберта з блискучою бравурою.

Концерт закінчився довготривалою, стоячою овацією для наших мистців. Серед каскади оплесків, Н. Котович дякувала їм за понесений труд для рідної, культурно-виховної організації УМІ.

По концерті було ще й прийняття в тому елегантному музеї, де різнородність перекусок і присмаків виробу наших філядельфійський пань була подивугідна. Тут власне публіка мала нагоду запізнатись, гратулювати і перекинутись кількома словами з мистцями-виконавцями та отримати від них автографи.

З нагоди цього ювілейного, зовсім не пересічного вечора-концерту, що залишив по собі незабутнє враження, сподіємося, що УМІ дальше йтиме шляхом конечного розвою, потрібного росту та справжніх успіхів у майбутній праці.

Теодор Терен-Юськів

На Захід...

(*Продовження зі стор. 1*)

3. Відновити учбові заклади УКЦ — духовні семінарії у Львові й Ужгороді.
4. Дозволити виїхати 50 студентам-богословам на навчання до Ватикану, а також по 10 студентів — до Відня, Варшави і Мюнхену.
5. Повернути перед тим сконфісковані типографії в п'ятьох епархіях УКЦ.
6. Створити комісії для розслідування злочинної діяльности органів КҐБ і МВД, які є винні за репресії українських священослужителів і парафіян.
7. Створити комісії для розслідження злочинної діяльности радянських психіятрів, які є винні за репресії діячів УКЦеркви.
8. Церква зобов'язана виконувати всі розпорядження і закони держави і наставляти на це парафіян.
9. Церква має своїм верховним Владикою найсвятішого Папу Римського і тому будь-яке підпорядкування радянській владі неможливе.

Закон про відділення Церкви від держави повинен бути дотриманий.

Йосиф Тереля,
Голова Ініціятивної Групи захисту прав вірних і Церкви.
о.Григорій Будзинський,
секретар Групи,
Стефанія Петраш-Січко, о. Діонісій, о. Ігнатій, члени Групи.

ІРАНСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство повідомило в понеділок, 2-го травня, що іранські війська затопили іракську канонерку, коли вона пробувала напасти на прибережне джерело нафти Новруз у Перській затоці. Іракські військовоморські сили пошкодили ще в лютому декілька нафтових іранських джерел у цьому районі, і вони дотепер виливають тисячі тонн ропи в море, загрожуючи великими шкодами іншим прибережним країнам затоки.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

ВЕЛИКИЙ УСПІХ УСТ „ЧЕРНИК" - ДІТРОЙТ

Перший раз в історії Мишиґенської Асоціяції Копаного М'яча та сама дружина здобула третій з черги чемпіонат мишиґенської ліґи в закритій залі, а тією дружиною є саме УСТ „Черник". У фіналі зустрічі „Черник" переміг румунський клюб „Дація" - вислідом - 6:5 і, таким чином, здобув звання першуна і нагороду компанії „Байдвайзер", спонзора турніру.

На протязі зимових місяців „Черник" між 18-ма найкращими дружинами турніру не програв жадних змагань і лише ремісував одні, якраз із тією румунською дружиною, яка теж дійшла до фіналу. Змагуни „Черника" гідно зарепрезентували себе, як чемпіони екстракляси дивізії „Бонанца", відзначившися знаменитим орудуванням м'яча, швидкістю і вмілою та розумною тактикою гри під проводом одного з найкращих тренера Мишиґену - Клас де Бора. Моторами „Черника" були брати Михайло і Мирослав Лупенці, уродженці Канади, які студіюють в Овкленд університеті. Михайло - твердий оборонець з природним талантом „копуна", а Мирослав - напасник, другий з черги стрілець турніру (28 голів). Усі змагуни виказали надзвичайну дисципліну, жертвенність на протязі цілого турніру, а ними дбайливо опікувався провідник, спортовий референт „Черника" Володимир Гнатюк.

Ґратулюючи змагунам після роздачі трофеїв, голова УСТ „Черник" Володимир Дигдало заявив, що очі цілої української громади метрополії Дітройту звернені на першу дружину „Черника", як майбутнього репрезентанта стейту Мишиґену у розгривках за аматорську чашу ЗСА, та, що зараз прийшов час для „Черника" піти шляхами наших попередників - УСО „Тризуб" Філядельфія та УСК у Ню Йорку 60-их років. Ці зусилля вимагатимуть не лише тяжкої праці проводу Товариства, але і також моральної й матеріяльної підтримки всієї громади Дітройту. УСТ „Черник" зі своєю молоддю та динамічною Управою накреслив гарну спортову програму для юнацтва і старших, та прямує до нових вершин і цілей у вихованні української спортової молоді та гідного поширення доброго українського імени. „Черник" змагатиметься за аматорську чашу ЗСА в п'ятницю ввечері, 6-го травня ц.р., на стадіоні „Ківорт" в Гемтремку з сильним клюбом „Совтфілд Іракі", який минулого року в цих серіях зайняв третє місце в ЗСА.

Свій літній ліґовий сезон „Черник" почав у неділю, 1-го травня ц.р., зустріччю з Спорт Клюбом - 24 на площі Фурман Джуніор Гай Скул в Воррені. Ґратулюємо УСТ „Черник" і бажаємо дальших гарних успіхів!

В. Дигдало

УСО „ТРИЗУБ" У ПІВФІНАЛІ СХІДНІХ ЗСА ЗА ЧАШУ ДЕВАРА УСО „ТРИЗУБ" — „БІДЛІНҐ" СК ПІТСБУРҐ 3:2

Не зважаючи на дощову погоду, 24-го квітня ц.р., на площі „Тризуба" відбулися чвертьфінальні змагання за професійну чашу ЗСА, в яких перша аматорська дружина „Тризуба" перемогла в догривці сильний клюб „Бідлінґ" з Пітсбурґу і цим самим дійшла до півфіналу східніх ЗСА.

У нормальному часі „Бідлінґ" двократно провадив у 10-ій хвилині 1:0 з вільного стрілу, але ще до перерви „Тризуб" вирівняв в 35-ій хвилині з гарного стрілу Лесіва.

У 60-ій хвилині гості піднесли вислід 2:1, використавши наріжний викоп, з якого стрілили чергового голя. У 80 хвилині знову Лесів з гарної подачі Ґамбари вирівняв вислід 2:2, який не змінився до нормального закінчення змагань.

Після короткого відпочинку суддя зарядив догривку 2×15 хвилин. Уже в 5-тій хвилині першої половини догривки Ґамбаро стрілив для „Тризуба" третього голя, який, як пізніше показалося, виявився переможним 3:2 для нашої дружини. В цих змаганнях, крім вже згаданих, на вирізнення заслужив теж Тарас Козак, капітан дружини, який на позиції стопера очайдушно ліквідував ряд небезпечних рейдів напасників гостей. І взагалі ціла дружина „Тризуба" показала гру на вищому рівні, завдяки чому здобула заслужену перемогу.

В півфіналі „Тризуб" відбуде змагання на виїзді з переможцем чвертьфіналу репрезентантів стейтів Ню Йорк - Мериленд.

Я.К.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ КИЇВСЬКА ДРУЖИНА „СПАРТАК" У П'ЯТНАДЦЯТЕ ЗДОБУЛА ЧЕМПІОНАТ СССР У РУЧНОМУ М'ЯЧІ

Здобувши дві чергові перемоги в турнірі жіночого ручного м'яча (гендболу), що пройшов в місті Баку з московським клюбом „Промінь" 26:14 і „Сільгосптехніка" Краснодару, Кубань 32:18, українки 15-ий раз здобули нагороди і звання чемпіонок СССР. Поза цими першенствами киянки змагаються за чашу Европи, за яку вже дійшли до фіналу. Суперницями українок буде сербський клюб „Раднічкі" з Београду, Югославія.

КОПАНИЙ М'ЯЧ

ЗБІРНА СССР — ЗБІРНА ШВАЙЦАРІЇ — 1:0

Переможного ґоля для збірної СССР здобув Олег Блохін з київського „Динамо". Крім нього, з Києва змагалися ще такі українські змагуни: Дем'яненко, Балтача, Баль, Безсонів. отже разом п'ять українців. Головним тренером і провідником цієї збірної є українець Валерій Лобановський якого забрали з Києва до Москви для ведення збірної. Після відходу Лобановського з київського „Динамо" ця дружина під проводом росіянина Морозова втратила позицію лідера в копаному м'ячі.

(от)

Американська...

(*Продовження зі стор. 2*)

„Ніхто, я певний, хто їхав на Україну з чесним наміром пізнати правду, не міг не прийти до висновку, що українські селяни зазнали велетенської трагедії. Тут мали місце не труднощі, не злидні, не біда, не нестача харчів чи подібні облудні словесні окреслення, яким пощастило прохопитися через щільну совєтську цензуру, але чистісінький, відвертий голод з жертвами, які налічуються мільйонами. Ніхто, мабуть, ніколи не довідається про справжні розміри цього вимирання, тому, що Совєтський уряд зберігає найсуворіші таємниці про ціле це питання, офіційно заперечуючи, щоб був взагалі будь-який голод і даючи відсіч усім намаганням зорганізувати допомогу голодуючим із закордону" [27].

Першими американськими періодиками, які подали широкі звідомлення про Великий Голод, був — пресовий концерн, „ланцюг часописів" Гирста, де, на жаль, було віднесено цей голод до року 1934-го, а не 1932-1933- [28]. Але в цей час американська сталінська „команда оборони" вже мала повні руки роботи, метушливо заперечуючи і рапортування В. Г. Чемберліна і часописів Гирста. Найбільш вирізнявся з усіх Люїс Фішер, який 13-го березня 1935 року в „Нейшен" написав, що в Україні у 1934 році ніякого голоду не було! Він, звичайно, знав, що голод лютував у 1932-1933 роках, але він ані слова не промовив про те, що голод був рік раніше. Проте труднощів з колективізацією не міг навіть він заперечити. В його книжці „Совєтська мандрівка" Фішер описав процес колективізації цими упрощеними словами: „Історія буває безжалісною... Селяни вживали найкращих засобів спротиву, які в них були. Уряд вживав найкращих способів, які в нього були. Уряд переміг" [29].

З допомогою певних членів Американського Пресового Корпусу большевики успішно зуміли закрити правду про Великий Голод в Україні від очей світу. Затаюючи це варварство аж поки воно добігло кінця, ці працівники пера породили недовіру, замішання і сумніви. „Роки після голоду, — писав Лайонс у 1937 році, — коли уже ні один російський комуніст, що був при своєму розумі, вже більше не закривав розмаху голоду, що відбувся, питання, був чи не був голод взагалі на Україні, все ще дискутувалося у зовнішньому світі" [30].

„Необхідність" Голоду

Але сумна слава про Голод не могла померти. Навіть журнал „Тайм" врешті-решт признав, що існувала можливість, що „три мільйони українців" загинули [31]. Але ніщо з цього не турбувало „тіму" американських сталінових оборонців. У 1933 р. в публікації, що носила назву „Велична офензива", Моріс Гіндус писав, що, коли зростаюча „нестача харчів" спричинила „лихо і злидні" в певній частині Совєтського Союзу, то була цьому вина не Росії, але людей. Згадуючи розмову, яку він мав з одним американським бизнесменом, Гіндус пихато писав:

„Ну і припустимо, що є голод..., — казав мій співбесідник.. то що з того?" —

„Люди будуть вмирати, звичайно", — відповів я.

„Ну і припустимо, що три чи чотири мільйони людей загинуть". —

„Все одно революція продовжуватиметься" [32].

Якщо голод був „необхідний" для збереження революції, то нехай буде голод! „Може це коштує мільйон життів, — писав новеліст, лавреат нагороди Пулітцера Аптон Сінклер, — може це коштує п'ять мільйонів; але ви не можете міркувати мудро (інтеліґентно) про ці справи, аж поки не запитаєте себе, а скільки мільйонів це могло б коштувати, якщо б такі зміни не були впроваджені?...Деякі люди скажуть, що це виглядає на схвалення масових вимордовувань. Це неправда; це є тільки спробою звичайної оцінки революції. Не було ніколи ніякої соціяльної величної переміни в історії людства без убивств..." [33].

Спадщина Червоних декад

Хоч „Свобода" повідомляла про Великий Голод [34]; тисячі українців виходили на вулиці міст Ню Йорку, Чикаго, Дітройту та інших міст у протесті проти Сталінського тероризму [35], — Білий Дім лишився байдужий. У листопаді 16-го, 1933 року, президент Франклін Д. Рузвелт офіційно визнав законність Совєтського Союзу і большевицького режиму. Коментуючи американське рішення встановити дипломатичні стосунки з СССР, „Український Тижневик" подав, що приблизно 8,000 українців взяли участь у нюйоркському марші протесту проти цього кроку Уряду, додаючи, що в той сам час, коли цей протестний марш „не мав на меті перешкодити політиці Уряду З'єднаних Стейтів Америки і ми, українці, так само, як і кожні інші люди в Америці, радо бажаємо співпрацювати з нашим улюбленим Президентом", — то, не зважаючи на все це, „ми дуже беремо під сумнів вартість тих користей, які Америка евентуально дістане з таких офіційних дипломатичних стосунків з урядом (совєтів), закони і правила якого основані на одній голій силі", „з урядом, який не в стані забезпечити своїм підданим навіть найбільш підставових умов для життя і який виявив себе здібним на найбільш варварську жорстокість всім його пануванням терору і якраз сучасним, большевиками зорганізованим голодом в Україні [36].

П'ятдесят років пізніше „Український Тижневик" все ще попереджує здебільша байдужу Америку про небезпеку вірити большевикам. Якщо така драматизована телевізійна програма як „Голокост", де СССР був зображений „тихою пристанню" для жидів, що втікали від нацистського винищення, чи програма „Вітри війни", де Сталіна виведено хоч крутої вдачі, але доброзичливим і милосердним лідером, якому льояльні війська співали пеани триголосним хором, є будь-якою ознакою розуміння сталінської ери теперішніми засобами масової інформації (в даному випадку телевізійними мережами), тоді не буде пересадою зробити висновок, що діло Червоних декад не вмерло, а живе. Світ в останньому часі заливає надмір авторитетних інформацій щодо гітлерівських злочинів і він став ще більш чуйний у його намаганнях не допустити до повторення гітлерівського терору. Це добре, але цього не досить. Гітлер не був єдиним інтернаціональним варваром цього століття, і вже найвищий час для того, щоб ми розпізнали цей факт, бо інакше ми, у своїх однобічних простодушних намаганнях охоронити себе від іншого Гітлера, можемо опинитися під іншим Сталіном.

---

27 Chamberlin, The Ukraine: A Submerged Nation (New York. The Macmillan Company, 1944) p. 60.
28 Див. Chicago American (March 1, March 4 and March 6, 1935).
29 Цитовано в Lyons, The Red Decade, p. 118.
30 Lyons, Assignment in Utopia, p. pp. 577-578.
31 Time (January 23, 1939).
32 Цитовано в Hollander, p. 120.
33 Цитовано, як вище, стор. 162.
34 Див. „Свобода" (лютий 6, травень 25, червень 11, липень 11 і 14, 1932 року).
35 Див. The Golgotha of Ukraine (New York: The Ukrainian Congress Committee, 1953) p. 5.
36 The Ukrainian Weekly (November 23, 1933).

У Філядельфії...

(*Продовження зі стор. 1*)

та інших. Усні привітання виголосили О. Голинський від Крайової Управи Братства в ЗСА, М. Ковальчин від Товариства колишніх вояків УПА, Ст. Конрад від Братства УСС-ів, пл. сен. Б. Гурченюк від Пласту, Евген Левицький від українських акторів, а о. П. Лісовський свій короткий привіт-спогад закінчив інтонацією пісні Р. Купчинського „Стрілецьким шляхом - Кличуть кру", яку під проводом керівника Ансамблю Бандуристів в Нюарку, дивізійника Володимира Юркевича, відспівали всі присутні, встаючи із місць. Родинно свобідний настрій у програму увів о. шамбелян д-р І. Блавич, який поділився своїми спогадами з часів відвідувань Дивізії в полоні у 1945 році, і знову ж на його заклик, а під музичним проводом бандуриста В. Юркевича, всі присутні грімко відспівали дивізійну пісню „Марширують добровольці".

Закінчилась ця ювілейна зустріч коротким словом та молитвою, що її провів о. О. Лімонченко та загальним співом українського національного гимну.

Як уже інформовано, в суботу, 16-го квітня, Владика Стефан прийняв на авдієнції 20-членну делеґацію дивізійників, що її очолював О. Голинський.

У СТЕЙТІ ОГАЙО пройшли великі дощові бурі, а в понеділок, 2-го травня, торнадо спричинило чимало матеріяльних шкод. Вітер дув силою 70 і більше миль на годину, зривав дахи на будинках, звалював електричні і телефонічні стовпи, нищив все по дорозі. Загинула одна особа, а кілька десятків були поранені. Від торнадо потерпіли найбільше так звані пересувні доми, бо тільки в одній місцевості, Вестоні, 35 таких домиків були цілковито знищені. Торнадо і сильний вітер прийшли так несподівано, що не було навіть часу перестерегти населення перед катастрофою.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ літак повітряної лінії Капітоль, повернувся з 209 пасажирами до Маямі з Гавани на Кубі, куди його силою загнав перехоплювач літака, якого заарештувала кубинська поліція. Літак запізнився на вісім годин, бо механіки мусіли направити запасні двері, які вийшли з ладу під час поспішної евакуації пасажирів на летовищі в Гавані. Неназваний перехоплювач літака, правдоподібно людина з котроїсь латиноамериканської держави, віддав поліції свій пістоль, але жадного іншого вибухового матеріялу поліція не знайшла.

ОФІЦІЙНІ РЕЧНИКИ УРЯДУ Перу повідомили в понеділок, 2-го травня, що один із охоронців нехотячи дав серію вистрілів зі свого автомата по натовпі людей, які зібралися біля президента Фердинанда Беляунде Террі, коли він відвідував порт Кальяо, поранивши три особи. Президент залишився цілим і потім заявив, що випадок не був спробою замаху на його життя, а просто стався через необережність охоронця.